

№ 1644 а

З. II. 16

(1376)

СБОРНИКЪ

ЗА

НАРОДНИ УМОТВОРЕНИЯ, НАУКА И КНИЖНИНА

ИЗДАВА

МИНИСТЕРСТВОТО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ.

КНИГА XVI. и XVII.

I. НАУЧЕНЪ ОТДѢЛЪ.

СОФИЯ

ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА

1900.

Съдържание.

	Стр.
Д-ръ Ив. Д. Шишмановъ. Десетгодишнината на Сборника, 1889—1899	V
Общо съдържание, сътрудници и пр. на т. т. I.—XVII.	XIX
I. Дѣлъ историко-филологиченъ и фолклоренъ.	
В. Добруски. Материали по археологията на България	3
Борисъ Дяковичъ. Бѣлѣжки по археологията на крайдунавска България	117
И. Кузнецовъ. Писмата на Льва Магистра и Романа Лакапина	179
С. Аргировъ. Люблинскиятъ български рѣкописъ отъ XVII. вѣкъ	246
А. И. Соболевскій. Черковнославянскитѣ стихотворения въ IX.—X. вѣкъ и тѣхното значение за черковнославянския езикъ.	314
М. Сперанскій. Загребскиятъ рѣкописъ на Владислава граматика	325
+ Д-ръ Л. Милетичъ. Книжнината и езикътъ на банатскитѣ българи	339
Н. Начовъ. Аджарскиятъ рѣкописъ	483
А. П. Стоиловъ. Въ Тръскавския манастиръ	492
+ Д-ръ Л. Милетичъ. Къмъ брашовскитѣ влахобългарски грамоти	496
Д-ръ Ив. Д. Шишмановъ. Критиченъ прѣгледъ на въпроса за произхода на прабългаритѣ отъ езиково гледище и етимологичитѣ на името „българинъ“.	505
* Кирикъ Цанковъ. 23 писма и бѣлѣжки на Василь Левски по неговата апостолска дѣйностъ въ България прѣвъ годинитѣ 1871. и 1872.	754
Д-ръ Јиржи Поливка. Le chat botté. Сравнителна фолклорна студия	782
Петко К. Гжбювъ. Приносъ къмъ българскитѣ тайни езици	842
П. Чилевъ. Тайниятъ езикъ на слѣпцитѣ въ Битолско	876
+ Д-ръ Б. Цоневъ. Програма за изучаване българскитѣ народни говори	879
К. А. Шанкаревъ. Документи по възражданieto	912

II. Дѣлъ за държавни науки.

Д-ръ Б. Минцесъ. Държавнополитичнитѣ и социалностананскитѣ идеи въ българската доосвободителна литература	3
Г. Вѣлковски. Кредитътъ и Банковото дѣло въ България	59

III. Дѣлъ природоученъ.

Д-ръ Л. Ванковъ. Геологически изучавания на пограничната мѣстностъ на западъ отъ Тръвъ-Кюстендилъ.	3
Д-ръ Г. Бончевъ. Саваръ планина. (Петрографско описание).	44
П. Бахметъевъ. Върху температурата на насекомиѣ въ България	82
+ Д-ръ Ст. Георгиевъ. Намѣрена ли е до сега Ramondia Serbica Panč. въ България?	160

Таблицы, карти, снимки и пр. Три снимки към статията на С. Аргировъ: „Люблянскиятъ български ръкописъ отъ XVII. вѣкъ“; грамота къмъ статията на Д-ръ Л. Милетичъ: „Къмъ брашовскитѣ влахобългарски грамоти“; геологическа карта къмъ статията на Д-ръ Л. Ванковъ: „Геологически изучаваня на пограничната мѣстность на западъ отъ Трънъ-Кюстендилъ“; петрографска скица къмъ статията на Д-ръ Г. Бончевъ: „Сакаръ планина“; три таблици съ 5 фигури къмъ статията на П. Бахметевъ: „Върху температурата на пасѣкомитѣ въ България“.

Мѣсечни наблюдения на централната метеорологическа станция въ България.

23 писма и бълъжки на В. Левски

по неговата апостолска дѣйност въ България, прѣвъ годинитѣ 1871. и 1872.

Съобщава К. А. Цанковъ.¹⁾

Писмата, които слѣдватъ, ми сж били прѣпратени една часть отъ Данаила Хр. Поповъ изъ Турну-Магурелъ въ 1873., слѣдъ смъртъта на Левски; другитѣ ми сж били вржчени отъ Л. Каравеловъ въ сжщото врѣме, за да ги запазя. Писмената клетва на В. Левски прѣдъ централния комитетъ въ Букурещъ, отъ 16. юни 1872. год., и нѣкои бълъжки ми сж били повѣрени отъ Левски лично въ сжщия день. Тази клетва е обнародвана въ нѣкои наши вѣстници по случай 25 годишнината отъ смъртъта на Левски, 6. февр. 1898. Тогава тоже е било факсимилирано въ „Сборниче за В. Левски“ едно негово писмо отъ Българско, съ дата 2. юли 1872., съобщено отъ мене на редакцията на казаното сборниче съ нѣкои обяснителни думи отъ моя страна.

Като прѣдавамъ сега тѣзи писма на гласностъ по оригиналитѣ имъ, безъ никакви поправки, относително граматиката и стила, азъ изпълнявамъ единъ нравственъ дългъ къмъ моя бивши другаръ отъ комитета въ Букурещъ.

Писмата на Левски изображаватъ фотографически вѣрно душевния миръ на героя, какви мисли и чувства сж го вълнували и на какви опасности се е излагалъ той, за да изпълни своята висше родолюбива мисия. Тѣ сж цѣненъ материалъ за исторіята на нашето политическо възраждане; като такъвъ, тѣ ще интересуватъ еднакво българския историкъ, политикъ, поетъ и войнъ.

Ако Раковски, Любенъ Каравеловъ, Христо Ботевъ и цѣла плеяда други дѣйци сж приготвили съ *пламенно слово и вѣщо перо* духовната почва за политическото съзнание у българитѣ, то не по-малко славна е дѣйността на ония български синове, които *съ оржие въ ръка* сж сложили живота си на отечествения олтаръ въ неравна борба съ

¹⁾ Краткъ списъкъ на документитѣ отъ моята архива се намира въ книгата на Ст. Заимова: *Миналото*. Етюди върху запискитѣ на Захари Стояновъ, София, 1895.

неприятеля. Единъ отъ тѣзи апостоли на дѣлото е В. Левски. Той олицетворява идеала на българина: освобождението и обединението на татковината.

Прочее, нашето намѣрение не е да пишемъ тука славословие на тѣзи народни борци; тѣхнитѣ доблестни подвизи сж още като вчерашни прѣдъ очитѣ на всинца ни.

Съдържанието на обнародванитѣ тукъ писма не се нуждае отъ дълги обяснения; тѣ говорятъ единъ ясенъ, простодушенъ и откровенъ езикъ, както подобава на единъ герой.

Пропагандата между българитѣ за възстание противъ турското владичество води началото си отъ врѣмето на Раковски, който е билъ нейниятъ гениаленъ родоначалникъ. Народнитѣ чети подъ разни войводи сж плодътъ на тази епоха. Нова политическа еволюция се явява отъ 1866. г. насамъ въ тѣй нареченитѣ тайни комитети, на които центрътъ е билъ въ Букурещъ. Мемоарътъ, отправенъ до султана въ 1867. година, е дѣло на централния таенъ комитетъ. Слѣдъ установяването си въ Букурещъ, 1869. год., Любенъ Каравеловъ е създадъ, пакъ съ сръдоточие въ този градъ, комитети съ явно бунтовнишки характеръ противъ турската тирания. Главнитѣ дѣйци или водители на комитетското дѣло въ България сж били В. Левски и Ангелъ Кънчевъ. Христо Ботевъ е послѣдвалъ примѣра на своитѣ прѣдпешественици. Слѣдъ смъртта му и на повечето отъ другаритѣ на неговата чета се прѣкрати ерата на тайнитѣ бунтовнишки комитети. Настана вече врѣме да се работи явно прѣдъ народа и прѣдъ разни правителства. Тогава се учреди въ Букурещъ единъ централенъ комитетъ, подъ име на благотворителенъ, съ клонове въ ромънскитѣ градове, гдѣто имаше българска емиграция. Тѣзи комитети работиха открито и влѣзоха въ сношение съ разни правителства, общества и лица, най-паче съ славянскитѣ общества въ Русия. Тѣхната задача се свърши, когато рускитѣ освободителни войски стѣпиха на ромънска територия въ 1877. год. (24. априли).

Българската емиграция въ Ромъния, като се е ползувала отъ широко гостоприемство въ тази страна и не е била почти никакъ стѣснявана въ своитѣ политически дѣйствия, е могла да допълни на политическото поприще дѣлото на ония труженици, които сж воювали за независимостта на българската черква. Въпросътъ за народната черква отъ една страна, дѣянията на народнитѣ комитети въ България и въ странство отъ друга, сж били силни лостове да се ускори освобождението на една частъ отъ България. Наистина, много скъпа братска кръвъ биде пролѣна, за да се достигне народната цѣль, но дойде най-сетнѣ възделениятъ отъ всинца ни мигъ, когато *Царътъ-Освободителъ* повика българския народъ на новъ политически животъ!

Въ писмата си Левски се подписва най-често съ турския псевдонимъ *Асланъ Дервишоглу Кърджалъ*. Въ писмата подъ номеръ 10. и 11. той е подписанъ: *Драгойчу Ивановъ* и *Драгомирчу Ивановъ*. *Азисъ Гушидоглу* въ *Никополъ* е лицето, чрѣзъ което Левски е изпращалъ писмата

си до Л. Каравеловъ и Д. Хр. Поповъ. *Любенъ Каравеловъ* личи въ писмата на Левски съ пълното или съкратеното си име, или подъ началнитѣ бикви *Л. К.* Подъ *братовчедъ* се означава извѣстниятъ народенъ дѣецъ *Данаилъ Христо Поповъ* въ Турну-Магурелъ. *Анастасъ* е Данаиловиятъ братъ. Подъ буквитѣ *Ц. К.* и *Ч. К.* се разбиратъ *Централенъ Комитетъ* и *Частенъ Комитетъ*. *Д. О.* или *Димитъръ Общи* е познатиятъ съратникъ на Левски, комуто той е побъркалъ много съ своитѣ необмислени постѣпки; за това Левски се и оплаква отъ него въ нѣколко писма. *О. П.* или *Г. П. (Олимпий или Гжабъ Пановъ)*, *братленцето*, е билъ членъ на Централния Комитетъ въ Букурещъ и е оставилъ отлични спомени у своитѣ другари. *Ячо* или *Ячу* е умалителното име на *Кириакъ Д. Ц.* и *Сп. К.* сж българскитѣ търговци и комитетски членове *Димитъръ Црновъ* или *Црновичъ*, *Свищовецъ*, и *Спиро Константиновъ* отъ Арбанаси при Търново, живущи двамата тогава въ Букурещъ. *Ангелъ Кжнчовото* име заема почетно мѣсто въ писмата на Левски. Въ едно писмо се споменува *Иларионъ Драгостиновъ*. Този патриотъ юноша, членъ на Русенския Частенъ Комитетъ, погиналъ за отечеството въ 1876. година. *Свобода*, органъ на Любена Каравеловъ, се явява подъ буквитѣ *Сво*.

Въ писмото подъ нумеръ 14. се казва, че Пановъ и Ячу познавали нѣкой си французинъ. За този французинъ се говори и на друго мѣсто. Това бѣ тюфекчията *Мюллеръ* на главната улица „Calea Victoriei“ въ Букурещъ. Отъ него Левски бѣше си купилъ една пушка за 25 жълтици, една сабя за 13 лири, ремикъ за нея 1 лира и 100 фишеци за 16 лева. Въ писмото се споменува още за единъ дългогледъ. Левски бѣше си купилъ два такива отъ оптика *Lhouer*, тоже въ Букурещъ и на сжщата улица. Единъ отъ дългогледитѣ бѣше за едно око, другиятъ за двѣ очи.

Уставътъ на революционнитѣ комитети, за който се говори въ писмата на Левски бѣ приврѣмененъ (като проектъ) до 3. май 1872. година, когато по вишегласие на комитетскитѣ членове, събрани въ Букурещъ на общо събрание, той се утвърди окончателно и се напечати въ печаницата на Каравелова, при всичко че на корицитѣ се показва Женева като мѣстото, гдѣто той е билъ ужъ напечатанъ. Това стана, за да не се турятъ ромжнскитѣ власти въ затруднително положение спрямо турското правителство. Протоколътъ за засѣданията на централния комитетъ, държани въ Букурещъ отъ 29. априли до 5. май 1872. година и въ които между друго биде приетъ казаниятъ уставъ, се намира напечатанъ въ книгата на Ст. Заимовъ, за която споменувамъ въ бѣлѣжката по-горѣ. Този както и други документи, възпроизведени отъ г-на Заимова въ сжщата книга, му сж били съобщени изъ моята архива. Отъ устава на комитета притежавамъ още около 50 екземпляра, които имамъ намѣрение да оставя въ Народния Музей въ София, или да ги раздамъ за споменъ по библиотекитѣ и читалищата у насъ.

В. Левски е съзнавалъ нуждата отъ военна организация за успѣха на възстанието. За това въ нѣколко писма той настоява да се прѣведатъ на български „войнишки правила“ по тактика, фортификация, лагерна

служба и пр. Още отъ 1862. година, когато бѣше „легионеръ“ въ Бѣлградъ, той бѣ узналъ, че сръбскитѣ военни правила не бѣха толкова добри, както рускитѣ, защото между друго послѣднитѣ имаха прѣимущество да бждатъ снабдени съ рисунки. Въ свръзка съ тѣзи правила Левски споменува въ едно писмо името на сръбския офицеръ Ефремъ Марковић, който минавалъ тогава въ Сърбия нѣкакси като авторитетъ по прѣдмета. *Киселски*, българинъ отъ Сливенъ, полковникъ въ руската армия, Левски намира за подходяще лице, което би могло да се погрижи за прѣвода на правилата отъ руски на български. Много характеристично за правилнитѣ възгледи на Левски относително военното подготвяне, е прѣдложението му да се настанятъ 150—200 млади българи въ Бѣлградското „военно училище“, но подъ други условия отъ ония, подъ които бѣха поставени българскитѣ юнкери на това училище въ 1868. година. Прозорливостъта на Левски изпѣква и въ този случай. Той е убѣденъ, че народътъ не трѣбва да бжде само снабденъ съ оръжие, но и съ военни водители. За тази цѣль той се бѣ обърналъ къмъ полковника Киселски и войводитѣ Павайотъ Хитовъ и Филипъ Тотю, съ които води прѣписка. За купуването на оръжие трѣбваше да посрѣдствуватъ нѣкои български търговци въ Ромъния, които бѣха вече изписали мостри и цѣноразписи отъ разни оръжейни заводи въ странство.

Между българскитѣ емигранти въ Ромъния, Левски споменува въ писмата си още слѣднитѣ лица: Райчо Поповъ, родомъ отъ Габрово; Иванъ Кжршовски, Никола и Тома Хитрови, двамата фотографи, живущи тогава въ Пловещъ; Петъръ Юрдановъ и Катрановъ въ Пикетъ (Бекетъ).

Бѣлѣжката подъ номеръ 23. се отнася до Петко Каравеловъ, тамъ гдѣто се говори за идването му изъ Русия. Отдѣлнитѣ бѣлѣжки подъ номерата 21., 22. и 23. сж били приложени къмъ писмата на Левски, но не помня вече въ кои, сир. съ коя дата, тъй като тѣ не носятъ такава. Писмото номеръ 8. не показва почерка на Левски до думитѣ (въ края на писмото): „срѣщу отговоратни на пловешките писма“ и пр. Това писмо вѣроятно е било диктувано отъ Левски на едного отъ другаритѣ му. Прибавената слѣдъ подписа частъ на писмото е отъ ржката на Левски. И въ писмото подъ номеръ 7 почеркътъ не е на Левски, освѣнъ въ адреса, датата, подписа и въ бѣлѣжката, която гласи: „Писмото Ви получихъ на 19 Юніа“.

Като свършвамъ съ тѣзи обяснения, възпроизвеждамъ тукъ още писмената клетва на Левски, за която говоря въ началото на тѣзи редове, както и пълномощното, дадено на Левски отъ Централния Комитетъ на 16. юни 1872. година. Черновката на пълномощното е запазена въ архивата ми. Дали това пълномощно е било подписано и отъ кого, или е било само снабдено съ печата на Комитета, не е показано въ черновката, нито пъкъ азъ помня тази подробностъ. Ето двата документа:

„Долуподписаниятъ, като приемамъ всичкитѣ длѣжности, които ми се налагатъ чрѣзъ упълномощието ми, дадено отъ П. Б. Р. К., и съмъ

въ отговорностъ на своитѣ дѣйствия, съгласявамъ се въ всичко и съ дѣйствията на другитѣ членове на Ц. К., които ще распоредятъ помежду си длѣжноститѣ по способността на всѣкого по обстоятелствата. Сжщиятъ отговарямъ за дѣйствията си по уставътъ прѣдъ другитѣ членове на Ц. К. и се заклевамъ прѣдъ нашето Отечество България, че ще слѣдвамъ точно длѣжността си.

16/28 Юний 1872 година.

В. Левский“.

„Упълномощие.

Носящия това писмо, който сега ви е познатъ подъ името *Асланъ Дервишоглу Кжрджала*, което той може да измѣни споредъ обстоятелствата, като ви яви за това, има пълно право и упълномощие отъ Ц. Б. Р. К. да дѣйствува на всѣкъдѣ при Българитѣ и прѣдъ когото и да е отъ тѣхъ за нашата народна работа, която се касае до освобождението на милото ни Отечество България. Сжщото лице прѣдставлява Ц. Б. Р. К. въ всѣка една работа и дѣйствията му сж неограничени, разбира се по прѣдѣлитѣ на Уставътъ.

Ц. Б. Р. К. има пълно довѣрие въ това лице, и за това приканя всѣки Българинъ, който вече е работникъ въ нашето дѣло, или който ще постѣпи въ него, въобще всичкитѣ Българи, да му дадѣтъ и тѣ пълно довѣрие, да уважаватъ заповѣдитѣ му и да се обърнатъ къмъ него за всѣка потребностъ, която се отнася до народното дѣло.

Това лице, като има упълномощие отъ Ц. Б. Р. К., има и пълна власть да прѣведе въ дѣйствие всичкитѣ ония длѣжности, които се прѣд-виждатъ отъ Уставътъ; слѣдователно и наказанията, подъ които ще паднатъ и членоветѣ на Ц. Б. Р. К. и ония Българи низки, подли и продажни, които противодѣйствуватъ на нашето народно дѣло.

16/28 Юний 1872 година“.

* * *

1.

Господину Драгомирчиову.

Т. Могорели.¹⁾

Братовче Драгомирчио!²⁾

отъ Т. Мого.

Сторете добро и направете така както ви пишмъ: прочитете и дѣйте, запечатйтеги, и нѣка са испрататъ на мѣстото имъ. Защото така трябва! Съ тия послѣдните ни писма, или ще заврѣжемъ работата ни до тукъ съсъ тяхъ, или ще слѣдва. Нужно, като на таквись хора, да имса каже напослѣдокъ

¹⁾ Адресъ на писмото. Надъ него написано съ чужда рѣка: Отговор 5 февр. 871.

²⁾ Удивителната навредъ има формата на въпросителна. — *Ред.*

по подробно нуждите ни за [народа];¹⁾ че и тий са биле спжнката на сичките ни работи. Това ще ни бѣди за фактъ предъ народа, че ний ни сме биле криви, а тий прѣдлагали сме имъ, молили сме ги, а ни са щели, или са работили по свое знание, а не по наше исканіе.

Братовче! радватма пріятелитѣ като ми казаха за тебѣ и за Бай Юваница, че ще са турите въ рабута, до колкото вѣче можитѣ. Пріелисте да направите печататъ, нѣкае голямшакъ колкото единъ бешикъ; въ средата лѣвче съ корона; изъ устатаму смъртъ или република; отъ наоколо, превременно Българско Правителство въ Българія. Насърчявми че, работата ни за сега въ Българско е тажъ: да трѣсимъ средство да си купимъ отъ по чистото оржжіе пушки, до четири петъ хиляди; и Турція щеж згромоляса за веднашъ, и на мѣстото ѝ да въскрѣсни Българія, съ пълна свобода. А одде и какъ ще ги принесемъ тованіе май мѣстичко? Но добръ е Господъ, веднашъ да са здобіемъ за пари. Като бѣдимъ вѣче готови да купимъ горнити пушки, всѣщото време ще ни трѣбать хора? които да познаватъ щогоде военната тактика. ще намеримъ войводи, но неучени, а юнаци за извънъ градове; като, за *по планини, дружини, села*, и пр. а за въ градове трѣбать по ученички? щогоде да познаватъ военната тактика, и дисциплина. да знае кои улици да затвори и кои да отвори, кои и какви кѣщи²⁾ трѣба да осигори за *профилованіе*, срещу всякакви противности, каква форма трѣба да даде на шпанца който ще забикалъ градъ, споредъ мѣсто-положеніето му, ако има реки, блата, гори, шумясти мѣста? Се трѣба да знае срещу горнити какъ да са расположи; таквисъ м[л]адежи имами, които познаватъ отъ чясти, дето сме учили заедно съ тяхъ въ Сръбія; а сичкити искатли да умрѣтъ за Българско? то неможъ да кажъ; това е вашъ длѣжностъ да са порасходите баръ съ писма изъ влашко, и ще ги намерити сичкити, щото има та, и незнайтъ какво са работи въ Българско.

онія които искатъ да умрѣтъ за отечеството си, предизвестетеги да бѣдатъ готови, че като бѣде време да ги повикаме, ще имъ назначимъ и мѣстото за де да тръгнатъ; като ни забелѣжите имената имъ, които ще бѣдатъ готови. вѣйте пріели Братовче тажъ за васъ много и свята работа, съ Бай Юваница; радвамвися и Българско ще ви награди. Поздравлявамви и целувамви особно отъ другити; Братовче Драгомирчию, и Бай Иванчию? отъ днесъ да имами кориспониція (sic) подъ знакъ, *така* —

1871 фев. 5:

Вашъ Драгно.

Д. Р.

Кога бѣди да ви пратимъ пратеникъ ще ви напиши тѣ двѣ главни Букви, и ще ви пита какво значи Г-не това? (отговор,) добро, и рѣци; т. е. да живее република. и пратеникатъ ще каже; да живее, и вѣя ще повторите да кажите; нека живее.

Тази лозинка само Ти [да знаешъ], и за тебѣ е Драомирчию!³⁾ одрежй отъ писмото, и тогава дай куму щешъ писмото даго прочите.

Сѣщото ще бѣде и отъ тебѣ за мене.⁴⁾

Запечатйтеги; не съ твой печатъ, съ друго нящо.⁵⁾

¹⁾ „за народа“ е добавка надъ реда. Всички прибавени надъ реда, думи сѣ заградени съ жлени скоби.

²⁾ Повторено и заличено.

³⁾ Въ текста Драгомирчию.

⁴⁾ Отъ страна на страницата написано

⁵⁾ На 4. страница, гдѣто е и адресътъ. — *Ред.*

2. (Забележи) аз ни етикетирал ондова он
 азисъ Рушидооглу Стамболу, Компанія-ханда.¹⁾
 Небоолу.

Азисъ Рушидооглу! Небоолу.
 Писмотови отъ 23. Мар. 1871. Съ Муратооглу, който на отивани при вази, намира сжщото писмо въ Плевенъ; и друго пакъ отъ вази отъ 1. Апр. се съ Муратооглу, които получихъ на 6. Апр. Първото отъ отъ (sic) 23. Мар. Съдържаніето му е въ три книги по № въ 7.мо №. Като свършювашъ писмотоси, пакъ обръщашъ отъ другата стърна и бележишъ: пріехъ отъ Л. К. писмо и пр. съ дата 24. Мар. 1871. Сжщій. отъ писмото ли му зимашъ тажъ Дата? По одоло пакъ: На 25. или 26. Вы писахъ чрѣзъ Дим. и вѣрвамъ да сте го пріели? и отъ тукъ нищо ни разбирамъ. а по надоло 33. наполеона чи стеги пріели, и да проводимъ добръ чювѣкъ за книгити, това разбрахъ. отъ стърна бележишъ друга Дата отъ 31. Мар. 1871. — и това не разбирамъ. Преди тіа двѣ писма имамъ по първо отъ 9. Мар.

Сабралистеса, и намерилисте за нужно даса проводатъ троица души до Сръбското Правителство, щото даса разбиремъ щемли въ едно време тіа, и нія, кой съ какво може да избіемъ господарятъ който ние заялъ, и искамуса да ни дойде съ жени, съ Деца, и съ сичкіятни имотъ, или не? ако тіа нещатъ, то насъ няма кой да ни запре. Господа и Братія едно-дружній! и ній отъ Българско потписваме за това което стѣ намерили за добро; па и хората ни които ще бждатъ за тамъ одридени, и тримата да бждатъ хора съ най добри качества отъ сяка стърна? то е така и нѣка бжде; само за сега неможе. Чякъ тогава, когато събиремъ и четиртахъ крайща на Българско въ едно; и направимъ прописатси, та да видимъ какво имаме предъ нази, че тогава за хора да пратимъ въ Сръбія е лесно; и тяхната рабута е съ двѣ думи даса извърши, ако Сръбското Правителство отговори истинно; аколи мисли То, съ комедій да постига цѣлтаси, т. е. съ лъжи, и предательства? като вѣче ще узнае добре отъ хората ни нашѣта работа? па тогава ще отсвирювами? срещу което са мжчно приварюва. Нали пишити, че играемъ съ жи[во]та на 7 милиона Българи? трябва зряло даса постѣпа; та да бждимъ съсъ щогоде баръ приготвини, щото да можимъ да спосрящамъ ако би ниса случвали някакви мжнотій. Имами близни примери доста, детоса ставали съ нази юще отъ 62.ро-идосега; мнозина са биле отъ насъ бити и затваряни; и азъ на 68.мо бяхъ затворенъ въ Заячеръ въ тъмницата, защото самъ билъ проповядвалъ на тамкашнитѣ Българи да умираатъ за Българщината си чи имъ е Отѣчество. Юще и чи имъ самъ показвалъ по кой начинъ даса земаатъ на оржжіе и какъ да приминатъ границата щото данебиса компромитира Сръбія. това бѣше показано сжщото на тамкашніятъ начялникъ, какво вардимъ тяхното правителство даса ни компромитирва; а той не иска ни да чуе на вярностани камъ тяхъ, и ма затвори; като ма заплашавашъ и юще, чи щялъ дама даде въ робияшити. Сечимуса извесни отъ 62.ро—68. тѣхнитѣ пречки на насъ, затова трябва да бждимъ предосторожни въ сичко, като имами за оглѣдало и примери доста.

Че ако Сръбското Правителство ние вѣче таквось, каквотое било досега срѣщу нази? тогава ще имъ опростимъ всичкити погрѣшки, и сме вѣче Братія. Това да излезіше така, т. е. дани подадатъ Братска ржжъ? и пакъ трябва да бждимъ по напредъ съ щогоде приготвени изъ вжтре въ Българско. защото на истинното, не трябва да вярваме чякъ до катоса ни туримъ въ дѣйствіе на Войното полѣ. както невярваме и самити наши Дейци въ сичко чякъ до оня день?... Братія размислетеса пакъ хубаво, че доста сме са тѣгале отъ хората,

¹⁾ Адресъ на плика, надъ който е написано съ чужда ржжа: *Отгов — 14. Apr 871.* — *Ред.*

па и отъ помежду назиси, и отлагали отъ година на година. Сега смеса заловили както трябва на работа, нѣкаса зберемъ и съ пари, че тогава видящимъ какво ще работимъ; паритеса водителъ на всичко; тогава знаимъ и за какво да приказвами.

За принасяніе пушки, асъ имамъ на уматси, по два начина да можимъ да са здобіемъ съ тяхъ; колкото оржіе ще можимъ да купимъ изведнѣшъ дасиги принесемъ зашто по малкое упасно чи лесно можѣтъ да са улова. Призь Сръбія мжно даса здобіемъ съ оржіе, каквато свобода и да ни даде правителството? Приказваштимъ. Пишети на Одескіятъ [ни] Комитетъ іоше да ни мести отъ тамъ оржіето на никаде. Повтарямви: катоса зберемъ съ пари, до колкото ще сме въ нужда въ началю, ще додимъ заедно съ одбранити хора за въ Сръбія по напредъ при вази, и тогава има да приказваме много; зашто и асъ ще отида съ тяхъ въ Сръбія, но няма даса показвамъ на правителството имъ; и пакъ щеса върнимъ заедно при вази; а какво ща права тамъ? то коги додимъ ще приказваме.

Сега кажетени отъ де поскоро данамеримъ пари? зашто досега самъ работилъ бесъ пари и затоваса едвамъ види работата ни. Сега да стана съ по върнитиси юнаци и да трѣгна чрѣзь Басканлѣжи да сабирамъ пари? то хубаво зашто знаемъ на кого трябва да са нападни, ами ако паднатъ отъ насъ мрѣтви, какво правишъ безъ тѣя хора? може дападнатъ и най добритини безъ коитоса ниможе даса работи? и пакъ ако падни нидай Боже някой раненъ и го уловатъ па искажи всичко, какво работишъ вѣче? мжкиса. Нидейте бърза; нѣя трябва повѣче да бързаме зашто свариталище нѣямаи никаде постоянни; нашитѣ отели са сламарницити, па по нявгишъ и те ниса виждатъ твърде тѣсни. За сега друго няма какво дави пишѣ. отъ днесъ щеніе работата да трѣсимъ парити. Прибързайтѣ да стобшпѣти писмотоми и на Каравелова; катому забелѣжитѣ да напечататъ колкото онѣя книги, толкова и записки че бесъ тяхъ ниможе. па и вія брѣзайтѣ съ печататъ; че колкото расноски станатъ за печатаніето на книжята, отпишетени да ви ги внисемъ. ето ви съ приносящиятъ на писмото дано баръ печататни испратити. Тоѣ мжѣ Д. П. П., припорачивавивого единъ отъ най искреннѣти ни. Косуратъ парити ви испращаме съ сжпцїятъ. За всегда остаямъ послушливъ на умно-безстрашливото више-гласіе.

Пріймете поздравленіетоми всички, като ви и целувамъ Братски.

Ефенди Асланъ Дервишооглу.¹⁾

1871. Апр. 11. Търново.

Да разяснити на Каравелова за белетити, дету ще са даватъ секому споредъ указїята която щеса поднесе на чіовѣкатъ. [Нали] така казва указїята отъ превременното (sic) ни правителство че кой колкото жертвува, ще му са даде билетъ [печатанъ] срещу дадините му пари, и [единъ знакъ] отъ превременното ни Правителство? затова колкотоса онѣя листове толкова трябва да бѣдатъ и печатни белети.

Никакво писмо отъ Киселски до сега нямамъ па и за Панаїота вайводата нищоми непишѣтъ деса намира и какво мисли; щеліе съ назѣ? Трѣбицата, гжрѣбината, и една чясъ отъ книгити, донеси[ми] ги Муратооглу. Василъ Гложечето, и Василъ Тетевенчето, са вселотоси, отъ тяхъ нѣямаи досе іоше никакво известіе; така ще поздравити Бай Ангели. Прибързайтѣ съ горнѣти белечгета даса напечататъ, чи и асъ да вършѣ по скоро. Като обикола Българско, ще ви дамъ рапортъ колко юнаци имамѣ на прѣвъ позивъ. Сега глѣдайтѣ за белетити чи чякамъ.²⁾

¹⁾ Слѣдватъ нѣколко думи турски.

²⁾ Тази приписка е написана отъ ватрѣшната страна на плика. — *Ред.*

3.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу, Компанія Ханжнда.

Небоолу.¹⁾

Азисъ Рушидооглу! *Небоолу.*

Приключенити като разгледатъ добръ, съобщете ги и на Каравелова на послѣ всяко на мѣстото му. отъ това що пишѣ, за сега няма какво друго. пакъ вѣ по скоро съ кръстатъ, и запискити [отъ Каравелова], чи стоѣ на едно мѣсто, останахъ и безъ крайцаръ въ джебать.

Войнишкити правила ги исками приведени на Български, па напечатани. Първо да са тури да са печята *фортификацията и тактиката* съ фигурити (образити) безъ друго е нужна отъ сичкити най напредъ. послѣ всичкити други; *полска служба, лозерна-служба, унутрашна служба, и пешачко правило.* Фортификацията, точно съ сичкитѣ образи, най добре може да са приведе отъ руски на Български. Нѣка Каравеловъ сѣ задлъжи да пиши въ Одеса, или дето знае, чи може да са намери някой да ѣхъ приведе, по просто Български, комуто ще заплатимъ. Сѣщо и другити да са приведатъ на Български. Чи ако ни можѣтъ да ги напечататъ нѣка ни ги проведатъ рѣчиписни чи нѣй щемса мѣчи да приписваме катоса ниможе инакъ.

Твой Братовчетъ.

Ефенди Асланъ Дервишооглу.²⁾

1871. Апр. 26. Бѣл.

Чрѣзъ когото [ми] пишѣтъ, да му забележите въ пликати: писмото ми да са ни распичтава? трябва да имами на умъ, чи отъ днесъ за утри, времето нѣе за вярване.

4.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу. Компанія ханжнда.

Небоолу.³⁾

Азисъ Рушидооглу! *Небоолу.*

Завчера на 26 ви писахъ, писахъ и за Одеса, и за Джуро, и [за] двѣте писма ви белѣяхъ даги разгледатъ послѣ даги съобщити на Каравелова, и отъ тамъ сяко на мѣстото му; писани бѣха първо до васъ даги разгледате послѣ Каравеловъ и тѣй нататакъ. Приносящиятъ му са нислучи пѣтъжтъ призь васъ да мини, нѣ инакъ, призь Каравелова на васъ; Сигурно трябва дастиги полочили.

въ Вашето имахти белешка за Каравелова, да прибърза съ белетити и войнишкити Правила даса припичатъ на Български; отъ тяхъ по първата е фортификацията, за която дано намериши Каравеловъ кой [по] способенъ дажъ привиде на чисто-Български съ сичкитѣ фигури (образи) сѣщиятъ можи да задлъжи пакъ Г-нъ Киселски той данамери та отъ руски на Български; защото нашѣтъ фортификация дето смѣя учили отъ Сръбски, няма вжтри всичкитѣ образи безъ коитоса нибива. Който би положилъ тожъ трудъ щему заплатимъ колкото му са стои. и вѣй съ кръстатъ прибързайтъ поскоро, чи времето ниспира, па и като прифърли времѣ безъ работа отива юще и друга година.

Белешка: ако би са случило да ви пита някой усно, или писмено, какъ отиватъ работити съ васъ вѣлашко, и какъ трябва да работимъ, или какса работи въ Българско? билъ изъ вѣлашко, билъ изъ Българско, на това строго да

¹⁾ Адресъ на 4. страница на писмото. Надъ адреса съ чужда рѣка написано: Прието на 4 Маѣ 871.

²⁾ Слѣдватъ турски знакове.

³⁾ Адресъ на 4. страница. Отгорѣ съ чужда рѣка написано: Отговор. 16 Маѣ 871. — Ред.

бждити внимателни. ако рече някой: ась искамъ да работа въ Българско, а трябва да имамъ по какво дама вярватъ? На това щему отговорихъ: акоси чіовѣкъ за работа, какиси името и отъ деси? па си иди въ Българско, чи тамъ имате чіовѣкъ, ній щему пишмъ дата разгльда по напредъ, па ако си за работа, той ще ти даде работа. Така ще съобщити на нашите хора, да постъпжтъ щото да знаймъ каде ходимъ. іоше да бдитъ, данебиса случило нѣкой хяшови, да съставатъ нѣкож чета, чи да приминатъ за въ Българско? това да віе за първа длъжностъ.

Припоржчанъ вамъ единъ пактъ нашъ чіовѣкъ, чи послѣ дошелъ пактъ ушъ отъ нашъ стърна, даму нивярватъ безъ знакъ, колкото пакти и дадоди; имами предъ очитеси доста? днесъ е чіовѣкъ, [а] утри магари. да какж за менеси: вій сте ма [мисла] познали твърде добре, чи ась днешенъ нисамъ въ работатаси, а отъ 61. во, отъ тогава и досега, малко много въ това самса занимавалъ, и работатами мае срящала сякаква тюрлія, и неможя дама отвърни да работа за други, или дама отчяе да гльдамъ своятси интиресъ? ако низнайтъ, питайте и научетиса добре, чи акома земите за вярване пълно! тогава знамъ чи и думитими ще бждатъ истинни въ васъ. трябва испитъ. какво! отъ Г-нъ Киселски никакавъ отговоръ, данибъдиму пропаднало писмото? ами отъ Панаіота? Поздраветего.

Вашъ Братовчеть

Ефенди Асланъ Дервишооглу.¹⁾

1871. Апр. 30 Бъл.

5.

1871. 10. Маія.

Азисъ Рушидооглу Стамболу. Компанія Ханжида.

Небоому.²⁾

Азисъ Рушидооглу! Небоому.

Завчера на 8. сѣщого месеца получихми призъ васъ писмо отъ П. Хитіовъ и отъ Іорданъ Поповъ изъ Бялъ-градъ. Пжкъ ти ни си ималъ времѣ да ни пишешъ ништичко. Та незнаимъ получилиси писма отъ Каравелова наши, съ дата 25. Апр. и друго отъ кърдашлжкатти на право до Васъ; съ дата 30 Апр.

Какво стана съ Ливорверити? и кога ще са принисатъ, и какъ? тукъ момчетата зеха да мислатъ какво стана та са забавиха? На Іорданъ Поповъ въ Бялъ-градъ защо му ни сте писали чи ась висамъ припоржжжлъ на Него! ами да мисли отъ де и какса познавате, та му пишешъ за пушки? па и защо да му пишешъ, чи и на вересія можятли да са зематъ? Кой ви каза и за Одескити пушки да го питатъ можятли са прине призъ тамъ? или и безъ тяхъ да останимъ? има време да са гльда за призъ Сърбія работити, само да видимъ какъ ще докараме ній отъ тукъ времѣто? ако намъ ни ойдисва, вій нищо ниможити направи.

Днесъ трыгвамъ да по обикола нѣкой градъ-други, и послѣ 10—20 дена, ще са завърна, и вія дано прибързатъ съ печятътъ да го испратити, та да го намера готовъ, зашто безъ него работити ми останватъ назадъ, сѣщо, и пари няма безъ него; най много за него самъ чякалъ, и седж на едно мѣсто, чи на кадето и да отида, думитими са тъмни, (като не [до тамъ] вѣроятни) безъ него. Пжкъ и той са ни прави за месеци? ако е за парити работата? дайте ги сега отъ васъ, чи няма да ви ги забавимъ, сѣщо и на Кара-велова ще плата споредъ както му пишж; зимете думатами за истина. какво няма

¹⁾ Слѣдва турски подписъ.

²⁾ Адресъ на 4. страница. Надъ адреса съ чужда ржка написано: Отговоратъ — 16 Маія 871. — *Ред.*

да ви лъжѣ въ нищо; ако стима зели [вѣче] въ сърцето си, чи ась днесъ или утри, трябва да умра, или да влезе връще, та вѣя можи да изгубити? Не! ась и да умра, има и други юнаци чесни, които ще ви плащѣтъ за всичко каквото похарчѣти за насъ. бързайтѣ единъ сахатъ напредъ чи отива времѣто, отъ което можѣ да спечела поскоро, и посигорно. За мене писмо отъ днесъ нататакъ когато ми пишишъ, да забелѣжишъ на кърджилѣжѣтѣ, да ми са ни распичатъ писмото, така ще пиши и той, за детогу испрати. Защото ась работа съ нашитѣ работници различно? споредъ чловѣкатъ и работата му; трябва да са вардимъ, чи мнзина отъ днесъ до утри ни са постоянни.

Твойтѣ писма да ги нидържишъ у вази; и на всяко писмо, което пращамъ призь васъ другиму, да вадишъ отъ нѣго копѣе, чи да го задрѣжашъ у тебѣ си; ако ти нямашъ време да приписвашъ то задлѣжи другѣго. И ась оставямъ копѣе на всяко писмо, защото ми са нужни, да съобщавамъ на вредъ, да знаятъ какви пишѣ.

Вище съ приключено писмо на Панаіота, та помогнетѣ и вѣя съ вашитѣ уста.

Твой Братовчедъ

Асланъ Дервишооглу.¹⁾

6.

Азисъ Рушидооглу Стамболу Компанія Ханжида.

Небоолу.²⁾

Азисъ Рушидооглу Небоолу.

Днесъ додохъ въ Плевенъ, и утри заминавамъ. бележити ми въ Бай Анастасову писмо какво нисте получили отъ пътникатъ писмата? пътникатъ е Никола футугратъ: Братъ, на Тома футугратъ въ Плоешъ; сѣщѣятъ Никола, за тамъ отоваши съ майка си на едно; та призь Букурещъ като щеше да мини щеше да ги връчи на Каравелова и като ги приглѣда да ги испрати и на васъ. Пишете въ Плоешъ ако нибѣдѣтъ дадени на Каравелова. Ась ще са завърна отъ пътешествіето си чякъ подиръ 30—40 дена, и като са завърна дано намѣряхъ нещата отъ васъ испратини, защото нища да имамъ време да чякамъ, нѣ, ще продълзявамъ на друга стърна. Ако бѣха испроводини нѣщата, сега щяхъ съ едно забикаляни да свърши, което има да са върши? а сега ще са продължи юочи три месеца съ вт[о]рото ми пътуваніе; пакъ парити трябва да ги имами готови на 15. Августъ, тж на 15. Септемврія да купимъ оржжіе отъ което исками, и колкото можимъ да купимъ? така гу крож, щото съ сто-хилѣди пушки можимъ да са снабдимъ ако сми въ състояніе; и дето исками да си ги разпоставимъ изъ Българско, безъ дани догади Правителството. Ако това времѣ прискочимъ, ни сжмъ сигоренъ за [въ] друго времѣ да можимъ така тихо да си извършимъ работата? Можи чякъза догодина това врѣме.

днесъ додохъ въ Плевенъ, и намирамъ кардашлѣкати сърдитъ за думата дето ти писахъ, да му пишишъ, мой писмо отъ днесъ нататакъ да го ни распечатва, сжщо да пиши и той за дето го испрати, да го ни распечатватъ до катто ни доди у мене? Той приди да са разбере смене защо сжмъ ти тѣй писалъ, и че трябва тѣй, предъ по многото ни дейци за сигоранція, които като видатъ чи тѣй пишѣ на по вѣрніятъ, та тѣй, да няматъ право да питатъ за онова което имъ нѣе повѣрено да работа[та] (sic). Ась като получѣ тайната си, нали ще свиковамъ пакъ тяхъ? т. е. като него истинни патриоти които веднашъ са са решили, съ жена и деца, жертва на отечеството? Ако на таквись са

¹⁾ Слѣдва турски подписъ.

²⁾ Адресъ на 4. страница, а надъ него съ чужда рѣка написано: Прието на 17 Маія 871 Отговоръ 8 Іуніа 871 — съ Пров. на Печати. Подъ адреса: На 13 Іуніа писахъ съ Дими—Общій. — Ред.

ни повѣрявамъ, то съ каманите ли ще работа? Асъ сега му казвамъ защо тъй самъ ви писалъ, а той като рекъ веднѣжъ: не! Тима ни вярвашъ затова и така пишишъ, и ето писахъ на Д. да ни провожда вѣче призъ мене нищо, когато асъ отъ по напредъ сѣмъ билъ вѣренъ, а сега нисѣмъ? Кажете му и вѣя отъ тамъ както разбирати? Аколи му е пакъ дотегнало, или го е страхъ да извършова каквото е вършилъ, пакъ сега намира съ какво даса отриче? Не! Нѣка си кажи съ просто сърце, и нищо. Аколи муй за разноскити, и за маежити дето ходи насамъ и на такакъ, то асъ му предлагамъ чи ще му улеснимъ? и пакъ ми казва: не! асъ като вѣче нисѣмъ билъ вѣренъ, намерете си човѣкъ и нѣка ви извършова както менъ. Ниможя[хъ] дамо докажя, чи нѣе така, както той мисли.

Кажете му, ако той нище, тогава ще глѣдаме призъ кого да ни провождашъ.

Твой Братовчетъ
Ефенди Асланъ Дервишооглу.¹⁾

1871. Маѣ 14;

7.

Азисъ Рушидооглу Стамболу Компанія Ханжида.

Небоолу.²⁾

Азисъ Рушидоолу! Небоолу.

Три писма твой отъ 16. 24. и 25. маѣ получихъ и заедно съ едно отъ Кършовскы изъ Пloeцъ и друго пакъ отъ тамъ отъ Г=на Райче поповъ съгласно съ Г=на П. Хитова и съ нѣколко юще съдѣйственници, се отъ тамъ.

На първо то Ви: за дѣто сѣмъ Ви натякалъ за печатътъ, та стѣ ся порасърдили; недѣй те ся сърди намъ, като виждашъ причината; и нѣй безъ да знаемъ пишимъ ти за расписки ты сръщо печатаныты писма извѣстиса, ако не бждатъ печатани, и ако неможи ти ги напечатя, извѣсте ти ни по скоричко; ако ли бждатъ готови, да ся глѣда сръдство, та да ни ся испрататъ. Много стѣ на паднали на кършължкѣтъ си, за пръвъ пакъ не трѣбвало толкози? аколи съвсѣмъ ся отрича отъ наши тѣ работы то е друго. Пакъ за да си променимъ имѣната, то и безъ тъй причина трябва вѣче да ся проминатъ, защото станаха извѣстни на мнозина души изъ Българско, като е было нужно да пристава писмата Ви; Глѣдайте отъ тамъ и намѣстете други, защото приносящйтъ изъ Тракиѣ до Ловечъ бързаша. Пакъ отъ тамъ щъ Ви ся испрататъ. До тукъ на второто Ви.

На третето Ви: За Димитра сѣга неможя Ви каза нищо; съ второто си писмо щъ Ви кажя за него; може подыръ това ми 30—40 дена юще до като ся сдобя съ пары, защото азъ като ся улѣсна,³⁾ мислѣхъ да дода, да разглѣдами и работы който съ писмо мжчно ся разглѣдватъ. Димитрачу поздравлявамъ братскы, щото ако ще да върви съ насъ, да почяка за второто ми писмо, и ще бжде добре. Казвате ми чи ни сѣмъ Ви отговорилъ за 5/тѣхъ книги, кой? Сръбскы ты ли правила? и нѣкой другъ вѣстникъ? На ли ви отговорихъ, какво ни ни ся потрѣбни на Сръбскы языкъ, само за менъ. Да; нѣ други неможятъ и да откъснатъ; затова Ви и писахъ да видити, или въ Одесса, или въ Букурешъ, да ся приведатъ на Българскы и ще бждемъ добры платцы; много быхти направили, ако поскоро намерите кой да приведе *Чотню ратоване, Полска служба* и *Логорната служба*, тройно ще му платимъ на приводачѣтъ. Друго

¹⁾ Слѣдва турски подписъ.

²⁾ Адресъ на 4-та страница. Написано съ чужда рѣка: Отговоръ 13 Юліа 871. № а.

³⁾ Дотукъ се свършва писмото на първата страница. Подъ послѣдния редъ въ скоби писано „слѣдва“. — Ред.

писмо пакъ съсъ скъщты отъ узунъ Моратооглу, въ кое то ми пиши пжкъ, че печатътъ былъ вѣче у Васъ и щели стѣ да ни го испратити? Вій ли стѣ му писали незная.

Срѣщо Плоещкы ты писма, като пишъ, вій вѣче разбирати какво ми са писали. Кършжлжкѣти има да ся сѣди и за друго: намирамъ и въ Тракинъ единъ листъ отъ печатаныты писма, далъ го Кърш. на единъ мой пріятель, безъ да го знае до колко ми е пріятель и казалъ му да ми не обажда че му е дадено, а да го дава тукъ таме да го читатъ? вижъ, като за какъ зима тѣя писма, па какъ да му ни пишъ? това писмо отъ ржжж на ржжж пада на други посвесенъ мой пріятель и скъсва го. Ни са зима ли ся че има да ся отговаря за сѣко листо? Оставиго за сѣга.

За принасяніе на писмата ни човѣкъ, ще нарѣдимъ, като се сдобіемъ съ пары, и то може твърдѣ скоро да ся нарѣди; и друго и друго. До сѣга мѣчно ми бѣше за всичко защото се парыты ми ся прѣчили; а отъ днесъ оставямъ другыты работы малко слабо, та ще обърна вниманіе за пари; мѣчно? нѣ нѣма какво да ся прави? Я кырава я морава ще бѣдѣ.

Ако е у Васъ печатътъ глѣдайте поскоричко на какъвто вѣче начинъ.

Забравихъ отъ горѣ да Ви бѣлѣжъ, какво и копіето съ писма та заедно получихъ; отъ писмо то за кършжлжкѣтъ Ви отъ Вази.

Живковъ писалъ въ Търново на неговыты пріятелы, чи ако ма узнаятъ де сѣмъ или да ма видатъ та да ми кажътъ да отида въ Сърбинъ или въ Влашко и тамъ да ся срѣщнемъ? така ми пишътъ.

Като нѣмамъ отъ него писмо сѣга му и ни отговарямъ.

20. Юнія. Тра.

Асланъ Дервишооглу.²⁾

Писмото ви получихъ на 19. Юнія.

8.

Азизъ Рушидоолу. *Небоолу!*³⁾

Въ писмото си на Мурадооглудара 21. Маія давате имъ бѣлѣжка, защо да ни отварятъ писмата? ами да чыкатъ кога дода азъ да ги отвора, чи тогава? Кое то ни е право казвате; и азъ казвамъ че ни е право, защото ни вършъ нищо до кѣтто имъ не прѣстава; а ето защо имъ сѣмъ казалъ, да ги ни разпечатватъ: за еднъ само думъ, което значи лозинкѣ, и това само азъ трябва да го знамъ; което е ключъ на тайнѣтъ, съ тяхъ на едно? Не е ли за тяхна здравостъ? и знаели въ кое писмо ще ми забелѣжи ти таквозъ нищо! Казвати пакъ: чи щомъ додѣтъ отъ Васъ писма трябва да Ви се отговори, макаръ ма нѣмало; а какъвъ ще бѣдѣ тоя отговоръ когато тѣ по мое разгледване сж, може, криво отговорили и азъ захващамъ да пишъ другъ отговоръ не съобразенъ съ тѣхнійтъ? тогава какво правите Вій тамъ, а тукъ какво става? не е ли подобро като ся сберемъ и както ся намѣри за подобро така да стани! До сѣга така като ся вървели работы ты ни, се слепи не смѣ ли ги раждали! въ Влашко ни сж ли тѣя причинити, дѣто днесъ работатъ задружно, пакъ утрѣ захващатъ да ся нападѣтъ! Азъ несѣмъ съгласенъ въ такова нѣщо; съгласенъ сѣмъ тогава, когато понапрѣдъ смѣ разглѣдали, че вишегласіето като не одобрява мненіе то ми! то, тогава турямъ се да работа съ тяхъ заедно съ сичкы ты си силы! нѣ пакъ неподписвамъ че азъ сѣмъ го избралъ за така да бѣдѣ? пжкъ то ако излѣзи на добро, то е на вишегла-

¹⁾ И тукъ подъ послѣдния редъ въ скоби „слѣд“.

²⁾ Слѣдва турски подписъ.

³⁾ Най-отгорѣ на писмото отбѣлзано съ чужда рѣка: Пріето тука на 4 Августъ 1871. Т. Маџурели Д. Х. П. Отговоръ 9 Авг. 1871. — Ред.

сието; и зло ако е, пакъ на тѣхнѣ отговорность остава;¹⁾ мене ма нѣма тамъ защото не подписвамъ, а и не развалямъ като е по вишегласіе; длѣжностъ ми е да работа и азъ съ него; нѣ като ся одобри моето²⁾ прѣдложеніе отъ вишегласіето, тогава сѣмъ въ отговорность на злото; и нека чернежъ азъ прѣдъ народѣтъ.

Отъ сѣга за напредъ въ другъ по правъ пѣтъ трябва да ся трыгнѣ; като, кога то има да ся дава мненіе врѣху някожъ работѣ, или за отговоръ на някой поважни писма, трѣбва сѣкы, който що дава гласѣтъ си, и да бѣди въ работѣтъ! той по неговото избиране, трябва да даде копіето си въ централнѣтъ комитетъ; и отъ тамъ ще ся зема вишегласіе то; и тогава никой съ никого нѣма да ся припира, и да развали; като е подписалъ че по вишегласіето ще работи; пакъ кому то не стига умѣтъ да рѣшява, а иска да бѣдѣ и той въ работѣтъ, тогава трябва да подпиши занѣжко, на когото ся по вѣр[я]ва, чи каквото ся изврши ще бѣдѣ склоненъ на неговото.

На други ты Ви двѣ писма заедно съ П. Хитовото отъ Бял Градъ 3-ий Іунія и друго отъ Д. Ценова отъ 15-ий Іунія изъ Букурещъ. На двѣты ти писма едното надписѣтъ до Муратооглу, другото на мене; и въ двѣты си пишишъ ни защо си ни улѣснилъ хора за прѣнасяніе и донасяніе писма почѣсто; това смѣ го приказвали и нѣя, отъ когато стѣ го заказвали и вѣя, а съ какво ся наряджаты хора; нали съ пары! пѣжъ до сѣга сми вършили безъ пары, и сѣга смѣ пакъ безъ пары. Или ще кажи ты, съ колко пары ся нареджаты такыва хора! Не; ако само работѣтъ е за тѣя хора, да ся нареджаты, па да зимами и да даваме само съ голи кориспонденцы, дася питами, вѣй какво мислити, а нѣй какво правимъ? то е лесно; нѣ подыръ малекымъ селямъ и още има работы които трывѣтъ по напредъ отъ това; ни смѣ Ви и поминали зѣтахъ работы, защо то като нямами пары, нѣй мѣлчимъ.

Я чюйти! какво ще ви кажѣ: видимъ всичкы че безъ пары ты нищо нѣма да направимъ. Отговоръ на първы ты Ви писма, и сѣга пакъ Ви казвами че, турямы ся вѣче да търсиме пары ты подъ какъвѣто начинъ вѣче можемъ. Искамъ да кажѣ, чи като ся турямы чисто на тоя пѣтъ ни ще можемъ на времѣ, нито да получямы писма, нито да Ви испращямы, защото, както Ви казвамъ по горѣ, докато ся не съберемъ да разгѣлѣдвамы писмото Ви неможе да Ви се отъ говаря. решително.³⁾

Съ Димит. Общѣи получихми писмата и печѣтѣтъ; печѣтѣтъ е въ всичко добръ, само левѣтъ нѣма корона, защо така? ако е збъркано трѣва другъ да ся порѣчя. Белѣжити ни нѣщо, дѣто прочитамъ въ вѣстникъ Ромунулъ, отъ 16-ий Іунія, земено отъ други Вѣстн.⁴⁾ то е грѣшка тамъ отъ Васъ пропуснато и паднало е на Турското правителство въ рѣцѣ, или е отъ кардашлѣкѣтъ ти да е далъ на нѣкадѣ да четатъ, какво то е далъ на единъ карловецъ, и му рѣклъ да го дава тукъ таме да четатъ и раздрѣнкало ся бѣшѣ. Питамъ Ви! колко листа ся напечатани, колко стѣ ми испратили, и азъ да Ви кажѣ колко сѣмъ получилъ, отъ тамъ ще ся види грѣшкѣтъ. Димит. Общѣи иди отъ тамъ безъ пары съ 30 гр. па и азъ като сѣмъ безъ тяхъ, разбира ся вѣче какво ще правимъ. За панаіотовоту писмо ние нужно да Ви описвамъ съдържанието му, чели стѣ го. Сѣщо и отъ Д. Ценова изъ Букурещъ.

Сичкы ты отъ Васъ писма пѣтъ съ П. и Д. Ценову, получихгы съ печѣтѣтъ наедно на 30-ий юній. Срѣщу отговоратни на Плоешкити писма, и вѣя отъ вашѣ тамъ стѣрнѣ, като членове на тайното ни Правителство, [и] съ-

¹⁾ Свършва страницата и писано подъ послѣдния редъ въ скоби „слѣд“.

²⁾ Слѣдъ думата „моето“ писано „мненіе“ и заличено послѣ.

³⁾ Послѣдната дума е приписана отпослѣ съ зелено мастило. Сѣщо тѣй е дописано писмото съ такова мастило отъ думитѣ „Срѣщу отговоратни“ и пр. (Вж. по-долу на сѣщото писмо).

⁴⁾ Приписано отгорѣ и заличено „днесъ“. — *Ред.*

гласни съ нашето вишегласіе тукъ, да имъ искате решителенъ отговоръ, или съ насъ, или не! защото на неразбрани писма каквото имъ бѣше нацанано безъ разсѣдъ писмото, нашитѣ тукъ членове четътъ, и дреми имса; на такова писмо и като че ніймса ще да отговарятъ. Като получатъ отговоратъ имъ на писматани, зиметѣ и вія тамъ копіе; за сякакви дирни случки.

Прійметѣ поздравленіе томи, и Братски ви целувамъ всички членови тамъ на Тайнотони Пр. Пра. въ Бѣл. Особно и въ къщата ви на Г-жа Екатерина и пр.

Вашъ Братовчетъ. Асланъ Дервишооглу.¹⁾

871.

Юлій 6. изъ Тра.

Като щомса здобія съ 60.—70. хиляди гр. ще дода тамъ, и тогава има много работи да са свършѣтъ, и други да са туратъ наредъ, за сега ги замѣчвамъ.

На влашкитѣ [ни] чіорбаджій! които даватъ съ дума, кой 1000, кой 2000, кой 3000. хиляди желтици, нъ тогава, когато видатъ! . . . ка[же]те имъ, чи тѣхнити и милионъ жалтици, нѣкаси бѣдѣтъ тѣхни тогава; когато ній днесъ са излагами въ най голѣмити опасностѣти, даги сабирами по 20—100 и 1000 гр. и не искатъ да знаятъ на днешнити Юнаци като мрътъ по тія пари, до кѣттоги събирѣтъ, и си наридѣтъ работата! дощи денъ, и тія Юнаци, да²⁾ не искатъ и да чуятъ за такивато чіорбаджій, на които са по мили 1000-та гр. отъ Българскити Освободители дѣто мрътъ ката денъ. Кажете имъ да го запишѣтъ. Отъ Одесса никакъвъ отговоръ на нашите писма? ами [и] отъ Киселски?

9.

Азисъ Рошидоглу! Небоолу.

Спо[ре]дъ както виждашъ, е, и на Васъ, както пишѣмъ на Панаіота, сѣщото ще пишѣтъ отъ нашия стърнъ, и на Ф. Тотъж. Пращаме Ви *два закона*, единіятъ на Васъ, и за Ценова въ Букурещъ, глѣдайте хубаво, което ни намирѣте за добро, туряйте белѣшка, на іоще и какъ! съ една дума, каквото намирѣте за добро да са отътури, или притури, белѣжете на кратко, и ясно. Като и ще прибързовате та даниги испратити, щото Ц. Комитетъ, повишегласіето на сичкити Членове, а най повѣче ще глѣда вишегласіето въ Българско, и ще го проводи даса напечатѣ. Другіятъ законъ ще проводите на Г-на Каравелова. Задѣлжѣвате са іоще, Вій като [го] преглѣдате добре въ Т. Ма. даго проводите и на Ломъ, пѣкъ отъ Ломъ даго испроводатъ за Пиротъ и дѣто познаватъ іоще. За подобрѣ, ще направите трудъ, сѣщіятъ законъ даси остане при васъ, пѣкъ да припишѣте отъ него другъ, по сѣщите наши точки и той да са испрати. Питайте отъ Ломъ дави забележѣтъ името и презъ името, на някой отъ най добрите ни Членове въ Пиротъ, като му опишѣтъ и физиономіята и годините точно, защото подиръ дългото ни обикаляніе ще миним и отъ тамъ; на сѣщіятъ Членъ, въ Пиротъ, трябва даму са предизвѣсти отъ Ломъ. Белѣшкити за въ Пиротъ като щомъ Виса прататъ отъ Ломъ, Вія ще глѣдате да ги испроводите по скоричко до Моратооглуларъ.

Іоще за малко времѣ Ви оставаме длѣжни за печатѣтъ, и на Каравелова, за печатаніето, на писмата.

Трите пушки вѣче стѣ купили, нъ като нямаме іоще пари! то ще Ви мола баримъ за едната която е въ Плѣвѣнъ дажъ снабдите съ хиляда коршуми, и дажъ задържите іоще двѣ или три недели, надявамса до тогава дано са улеснѣ, и дави прата парите, іоще, и съ лихвата на парите заколското време ъ

¹⁾ Слѣдва турски подписъ.

²⁾ Въ реда два пѣти „да“, едното заличено. — *Ред.*

дръжитъ. И сега ми е много нужна, защото някакъ по съ живо сърце [ще] отвождамъ по пътицѣси, може би дами откупи нейде и животатъ юще веднѣжъ! нѣ какъ ще права когато засега юще нямамъ.

Съсъ законатъ, отъ сякаде, Вія, и Ценовъ, прибързвайте даниги испратите въ Ловечъ съ сичките имъ белѣшки.

Братовче! отъ сега вѣче А. К. остава съ мене на нашѣтъ работа, и до край.

Асланъ Дервишооглу.

Приимете сжрдечното поздравленіе, и пренесете сжштото и на сестраси Г-жа Катерина, отъ Вашия приіател.

А. Кънчевъ.

Българско 29 септемврий 1871 год.¹⁾

10,

Baio!

Испратете поскоро и Тукъ нужните както на секи Ч. Ком. Председателъ, Подпредседателъ, и касіеринъ, и 15 Члѣнове са съставиха до кѣтто бѣхъ въ Градатъ. Сега, и секи пътъ, сичко ще испращате до Д. Хр. Поповъ.

днесъ трѣгамъ за Пикетъ.

Збогомъ, збогомъ, збогомъ.

1872. Іун. 30. *Т. Магорелъ.*

Драгоичу Ивановъ.

Више да са направи машината за пушката дето да прави фишеците и, више дами земите и едни два чивта мустаки и браджъ малко чарникави мустаки ни длѣги, ни малки. Отпишетемѣ за парити да Ви ги испрата.

Сжшій.

11.

Baio!

Вѣчера по 9 часа, отъ Пикетъ, за въ Оряово приминахъ Благополучно всичкити писани мой глѣдайте поскоричко дамиги испратите: мустаки, Брѣджъ, машина за фишеци, и войнишки[ти] Правила. въ Пикетъ сж срешнѣхъ съ Петръ Јордановъ и Катранова, искатъ да зематъ участіе! више.

За Приносаніе стока въ Българско, изнамѣрѣса място, имаме и хора които ще го приематъ съсъ умајсторосанъ способъ. — та, више и отпишетени, ако са намиратъ родолюбиви Богати и да направатъ тая заслуга на Отечеството ни: да порѣчатъ отъ най добрата система 500, длѣги като по напредса испитатъ на секи десетъ една, за да не излезатъ фалшиви, и катоги внесемъ въ Българско ще глѣдаме за малко време да имъ внесемъ парити, и да са порѣчѣтъ още. ако това направатъ нѣкой родолюбци, то по напред трябва да ми отпишите даса разберемъ по ясно.

Новинѣ: Нашите Т. казватъ по Българите тукъ таме, чи щяло да излезе отъ западъ еднѣхъ човѣкъ съ шярени очи, и той ще освободи България.

днесъ останалсамъ безъ жалтичка, и сжмъ въ голѣми мѣки.

Поздравлявамъ Ви искрено, и целувамъ Ви Братски.

1872 Юлій 2 *Българско.*

Драгомирчу. Ивановъ.

¹⁾ Последната приписка и датата сж писани саморѣчно отъ Ангелъ Кънчевъ. — На четвъртата страница на писмото сж написани съ чужда рѣка слѣднитѣ вѣлѣжки: На 4 8/врія писахъ на Хр. Савчовъ въ Ломъ и пратихъ Му чрѣзъ Т. Беджовъ писмото съ законите Отговоръ нахъ 3-и 8/врія 1871 и на 15 8/врія 1871 На 5. 8/врія писахъ на Ф. Тотев. На 22 8/врія писахъ повторомъ на Хр. Савчовъ и на Т. Беджовъ — въ Ломъ. — *Ред.*

12.

1872 Юлия. 25. Бъл.

Братовче!

Во Т. Магорели.

Стоката приехъ, за която бѣхъ броилъ парити въ Букурещъ, на Бай Ангели, нѣ поржчай по скоричко и за другата подъ тая смѣтка № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. отъ сѣщите нумера като получимъ, пишими за парити, нѣ скоричко дамиса испрататъ, чи ще права проба, ако миса аресатъ при другата, която самъ земалъ отъ Букурещъ, ще Ви пиша да явите мострата на К-ва, та дето самъ земалъ другата отъ човѣкатъ въ Букурещъ, снего може дана правите пазарлжкатъ отъ колкото можимъ да поржчяме, той, отъ когото земахъ стоката, каза, че може съ сичкѣтѣ тѣжжмъ дадоде стоката въ Букурещъ. Споредъ както виждамъ вашата стока аресвамиса, но безъ такжматъ голямъ косуръ е. затова разговорете са съ Д. Цен. и К-ва, че тѣй знаятъ съ кого по нататакъ трябва да говорятъ.

У васъ на мазжтж забравихъ два сѣдж съ копие мастило. Испратимигу поскоричко трябами, а нямамъ. отъ Букурещъ пѣхъ да ми проводатъ до Васъ нѣкой нѣща, ако си ги получилъ, испрати ми ги [и тяхъ] до мржковиятъ хантъ, асъ послѣ 15, дена ще отида въ Плевенъ да си ги приема. Прати ми и уставатъ.

Туку свършовахъ Писмото, и Вашето получихъ. писахъ за дето ни сж Ви още пратили уставите, и пр. По писмото испратими сичката стока и направи смѣтката на Лири Тур. защото както пишишъ за стотината [гр.] 80 В. асъ немога да разбира, ваши ли казвашъ, влашкили, вехтили.

Асъ Дер. Кжрджялж.

№-ръ 5-й

13.

1872 юлия. 25. Българія.

Бае Каравеловъ!

Во Букурещъ.

Цѣлжни въ Българское, Братсво! Съ сѣкиго, безъ да глѣдаме на вяра, и на Народность, ржжжж си подавами секиму който желае да пролива кръввъ съ Насъ заедно за животь, и Свобода Човѣческа! това Ви е извѣсно. Слѣдователно, тукъ думата ни е за нашите Братия Сърби, които така сжщо исповядватъ: Свобода, или Смърть. И ето врѣмѣто да покажатъ дѣйствително, че тия сж Сърби, и Братия на Българете! Нѣй днесъ искаме да са освободиме, и простираме имъ ржжжжж си за помощъ, отъ каквото можатъ да ни помогнатъ. — Нѣй са нуждаемъ отъ Водители Народни за Бойното полѣ, и молиме ги да ни дадатъ място Въ войнишкото училище, за 150—200 душъ. За това, задгжживате са отъ Ц. Ко. по скоричко тайно да поднесете писмото ни на Сръбското Правителство, че ако намѣри мѣсто прошениято ни, отговоретени поскоричко, за да са разберемъ по ясно, съ Сръбското Правителство за тая работа, която ще имъ презнае Българскиятъ Народъ. Аколи не, то ще трѣсимъ надруго място. — Аколи отъ нѣйде няма помощъ за Българинатъ, то работа си ние пакъ работа.²⁾

В. Львскій.

№р. 6^а

14.

Баио! Вѣсницити Сво. отъ първи Брой получихъ десетъ, не двайсетъ, както бѣше думата. — Пращай ми двайсятъ, че парити няма да Ви забавя за джлго времѣ. Вѣсницити ми испращай редовно презъ Рупшукъ, и въ единъ

²⁾ Подъ 6 липсва цифра.^{а)} Между послѣднитѣ двѣ думи има заличена дума. — *Ред.*

денъ. — вишѣ, опредѣли единъ денъ назадъ, та ако ви са случи даса забави въ печатанието си единъ денъ назадъ, то пакъ да може въ означеното времѣ да пристигатъ въ рушчукъ, защото единъ денъ закъснѣлъ, отива цяла неделѣ. Така е наредена пощата.

Съ Вѣсницити заедно, получавамъ отъ Д. Хр. Поповъ писмо въ което ми са хвали, съ ново-съставениятъ имъ Комитетъ, чи добре тръгналъ въ Предприятието си, но уставите, и про. което трябаше досега да сти имъ испратели, не получили още! Както отъ тамъ, сѣщо и отъ Олтеница Ви бѣхъ писалъ: че, съставихаса нови ч. к. само поскоричко да имъ дадете нужните наставленія, уставите, и расписките, та да тръгнатъ поскоро въ пътятъ. — Ний тукъ, въ Българско, и тракия, разнесохаса на сяко място и отъ днесъ послѣ някой денъ ще тръг[н]а да обиколж сичките ч. к-ти, и да имъ дамъ някакви тайни знакове за предназначение, отъ всяко нѣщо.

Д. Общій ще го извадимъ изъ службата му, поради неспособностите му, по онія мѣста дето бѣше отриденъ, готови съставени ч. к-ти, само да [ги] нагледва, и подканя въ работете имъ, и отъ време на врѣмѣ да дава смѣтка, то излязалъ отъ границата си, и споредъ както виждамъ по естествениятъ характеръ, хвалби, помногого съ лъжи, предъ съобщаниците вѣче, но, и по крѣжките на хората говорилъ: ей Братія! Купувайте си оръжие, че знайте ли, лятоска има нящо! Тукъ таме и лѣгълъ, че билъ принесалъ [и] хиляда хилиди иглиячки пу[ш]ки. и отъ дума надума разбере и Прав. узнало и за името му, и съ кѣжквото кон ходи, та по сичкото онова окружие дириса подъ листо. — Правителството облякло хора съ Български дрехи, и показватса тук таме чиса народни, казватъ чи биле испроводени отъ влашко даса срешнатъ съ Д. Общій и пр, додоха нѣкой и други отъ онія стѣрни, членове отъ Народната работа, и казватъ: Д. Общій отъ нашите старни да го махните, и писарат му! Защото инакъ, несме вѣче въ работа. — Това заварихъ въ Българско!

За Д. Общій, съ времѣ казахъ чи нее за таква съ работа, а само даго водишъ слѣдъ себѣ, но нѣколко по вишегласие казаха.

Мола Ви, да задлъжите Панова или Ячу, тий знаятъ дето купиш пушката да имъ дадешъ пари да ми зематъ за пушката още петстотенъ фишека, и машината дето щеше да мия направи французинатъ, да си пълна самъ фишеците, и петстотенъ празни фишеци, но да Ви каже какса пълнѣтъ, па пишете ми ясно да мога даса разберж. питайте французинатъ за тия фишеци неможе ли са набави евзѣтъ дето пали! Защото ние капза, а по сичкото джно намазано съ такъвъ огнь, и дето са случи т. е. на която стѣрнж и да са обжрни фишекать, иглата като удари, [и] палиса. — Та ако може са достави такъвъ материалъ, да са туря пакъ въ изгърмелити фишеци отъ сѣщиятъ огнь, тогава ние нужда да ми купувате повѣче фишеци отсвѣтъ двѣста пълни, и тристи празни, и отъ сѣщиятъ материял да ми пратите и да ми пишете какса туря, и по колко.

За всичко дайте парите, а аколи нямате вия, то мола Г-нъ Ц-ва, или Спира, да дадатъ за мене назаемъ, не за много, до два месеца ще имъ внесе, защото още са занимавамъ въ работи, та нисамъ [още] писалъ на Ч. К. да ми внесатъ.

Земахъ и друга иглиячка пушка отъ Д. Хр. По. която миса твърде здрава, и много по добра на биене. (войнишка съ тесакъ, но тесакать запрянъ на гюмрукать въ Австрія). Сега и на Данаила пиша да ми прати фишеците ѝ, чи като я пробамъ, и да ми са ареса, ще Ви пиша.

Напѣтъ Священникъ, на име Попъ Кръстю, ще доде при васъ да са разбере ще може ли на Вашята печатница да издава вѣстникъ, който ще бѣде слободенъ за въ Българско. Той щеше да отиди въ Ибраила да го издава, но асъ му казахъ по напредъ да доди даса разбере съ Васъ. Човѣкъ е който може да Ви бѣде полѣзенъ, па и Вия нему въ неговата работа. Той ще доде

съ осмъ—десетъ хиляди гр. Вище дано направите подобра работа. И словослагателатъ е съ нѣго, за когото Ви приказваше Грюю, и ась.

Ас. Дер. Кжджялж.

Пакъ да Ви напомна: ако доде някой да Ви држанка за нящо народно, глѣдайте какво правите, и безъ знакъ, ако ще и Братти да му не вярвашъ. Вѣличко Ефенди, до някой денъ, щеса възвѣличи съ главата на доло. — Въс-прятаме рѣжавити си! и каквото ми са чини ще са почне отъ черна глава.

15.

№ръ 11^а.

За Азисъ Рушидоогму Видинли.

Въ Никополъ.¹⁾

1872 Ав. 3-йй Българско.

Братовче!

Въ Никополъ.

Щомъ получихъ писмото Ви, и на 25 Юлия писахъ и ась Вамъ приключено Въ Каравелово. Писал Ви бѣхъ и пакъ Ви пиша: испратете ми сичките фишеци (хилядата.) ако не бѣдѣтъ допле още отъ Галацъ, телеграфирайте, [та] съ Първи Вапоръ щомъ получи отъ Васъ Телеграфъ, да Ви ги испроводи, и Вия слесте на скелята, земете ги, и дайте ги на Власаки да ги принесе, и да ги даде на Приносящиятъ Ви Писмото, комуто отъ тукъ съмъ казалъ, акоса случи така, да почяка денъ, два, три. Приносящиятъ има и други дрогари, се нашиса, дайте всичко на Власаки да го принесе, и даимгу даде. — Пусулата (дългоглѣда), мастилото, книжята запечатанити, долуса се на мазжъ, и Войнишкити Правила. Портрети мой щяха да Ви испровождатъ отъ Букурещъ, ако бѣдѣтъ испратени, и тях имъ дай.

Испращамти шеснайсетъ л. тур. една желтица † , една рубля, и дваисятъ пари, отъ които, деветъ лири, съ писмото Каравелово ще проводишъ, останитеса осмстотенъ гр. наши, [са Твое], за стоката. — Аколи трябатъ още, пишми да ти ги прата. На К-ва ще проводишъ единъ патронъ (фишекъ)²⁾ и даму расправешъ каква формае пушката.

Ас. Дер. Кжджялж.

П. П. Приносящиятъ Ви е упълномощенъ да Ви говори за нѣща които са за К-ва, и Ти по думите на упълномощниятъ Братъ, ще пишмишъ и да расправишъ ясно на К-ва за приказаніята Ви. — Пишъ и нему че има даму съобщимъ³⁾ нѣщо.

За увѣреніе че приносящиятъ числіе! забелѣжетему трите Главни Букви и ако Ви ги раскажи що значатъ то сжщяте, а Вия ще му кажите одзивать.

Саву Младеновъ, ако ще! нѣкаси доди, че има вѣче работа. — ще са плаща на черни души, и дето има пари ще искаме, ако недаватъ, ще земамаме (sic).

Момчетата задаги ние страхъ като ще принесатъ стоката за коятоса допле, то ако е възможно нѣка е принесе и нея Власаки! Вище.

Сжщий.

¹⁾ Адресъ на плика. На послѣдния има бѣлѣжка съ чужда рѣка написана: Прието на 5 Августъ 872 Отговор 8 Августъ 872.

²⁾ Писано е първо „куршу“, заличено и отгорѣ „фишек“.

³⁾ Думата „съобщимъ“ е писана надъ зацапано съ мастило мѣсто. — Ред.

16.

№-ръ 10-й.

1872. Ав. 3-й *Българско*.

Баю!

Въ Букурещъ.

Приносящиятъ е, Въ Т. Магорелли, и ще чяка неповѣче отъ тридни. На Писмото ми отъ 25 Юлія което Ви пратихъ чрѣзъ Рушчукъ, отговоретеми, поднеслилите Писмото ни на Сръбското Правителство, и щелини дадатъ място въ Военното училище, както на 68, само подъ други условия. — за което, ако би Приели да ни дадатъ място, нарочно трябва да отидатъ някой [отъ насъ], да са говори за това. — това съобщихъ на сичките ч. к-ти, и по желанието имъ, искамъ поскоро да са тури въ Дѣйствиє, защото тукъ имъ стои надѣждата, да може да са освободимъ.

Испратими ония работи, които трябва да поднесъ да подпишатъ и ония ч. к-ти, на които Представителите не бѣха Пристигнале.

Испратете ми още двѣстъ устава, и напечатайте още отъ чясните белети триста коли. — не отъ Централните.

Войнишките Правила Поскоро да са напечататъ и испратетениги. — и ония отъ Ефремъ Марковичъ. испращамти деветъ л. тур. за поржчяните ни нѣща въ писмото отъ 25, Юлія, че каквото не достига, направи смѣтката заедно съ десетияхъ Вѣсници, за които Ви длъжъ, но дамиги испращате и редовно презъ Рушчукъ, споредъ Писмото, и пишими да тиги внесе.

Данаилъ ще Ви Прати единъ Патронъ (фишекъ) отъ Иглинячката която сжмъ копилъ отъ Него, та да го занесете на французинатъ да направи и друга машина да са праватъ и сжщите.

Питайте французинатъ: могатъ ли да додатъ Въ Букурещъ, или дето въ Влашко, съсъ Баюнетити си (съсъ Тесаците си) заедно! колко цената имъ на петияхъ стотенъ, а колко хилядата! отъ числото на Пушките една трета часть ще бждатъ безъ Баюнети, [и] кжси, а двѣти части длъги, и съ тесаци. — фишеците имъ едни, и питайте, отъ като са поржчатъ, за колко врѣме могатъ да бждатъ готови, послѣ някой день като получа фишеците¹⁾ отъ Данаила, ще я упитамъ, и като ми са хареса, ще Ви пишия кол- да поржчатъ за пръвъ пътъ, като земете [и] една за мостра, и да я запечатате.

Пановъ, ще може ли да дододи, (sic) явете ми. Желамъ да ми явите: Какъ вървите Вия, и Вашите ч. к-ти. Тайната П. стори севтето да убива. — отъ днесъ нататакъ ще бжде евтею. За работите дето Ви пишия отъ 25 Юлія, и сега, отговаряйте ми ясно, и презъ Рушчукъ.

Ас. Дер. Кжджялж.

Ако можите пребръза, и съ приносящиятъ можете.

17.

1872 Ав. 25 *Българско*.

№-ръ 20-й.

Господинъ Анастасе!

Въ Пльвенъ.

Отговарямъ на Писмото ти, което и безъ дата, а получихго на 5-й Ав. чуешли Господине! асъ ако не бѣхъ вѣликодушень, не бихъ простигналъ до тукъ, отъ 61, во, та да са запознаяхми и стебѣ, ето трета годинае. питамта да ми отговоришъ, че отговорелси, или не! товами длъжностъ да та попитамъ: прочели си уставатъ, който по вишегласіето на сичките ч. к-ти е потвърденъ, и окружното Писмо, въ което заповядва Ц. К-тъ! които Висамъ испратилъ отъ двѣ недѣли напръдъ.

¹⁾ Думитъ „послѣ някой день като получа фишеците“ сж писани надъ зацапано съ мастило мѣсто. — *Ред.*

Баю! азъ нита настѣпвамъ на краката, нѣ испытвамъ по уставатъ, а извършявамъ споредъ упълномощіетоси, като по напредъ Благодарумно испытвамъ, и зема факти въ рѣцетеси, пжкти, прави потвои кефъ.

Както казахъ по горе: Ассжмъ посвѣтилъ себѣси на Отѣчеството си още отъ 61, во да му служя до смъртъ, и да работа по Народната волж, и ако това ти невидипжъ чеси невѣренъ, то децатати ще видатъ, ще помислатъ и за тебѣ, Слѣдователно, и по волята Народна, Ето и уставатъ, по когото като върви секи народенъ, няма за какво да са пишятъ глупости, които го докарватъ да престѣпи за смъртъ. Ето чи ти не си Народенъ: вижашъ (sic) злото Народно, и ни го казвашъ, а чякашго да стани поголямо, и да убие Народа! — Навождашми А. Покойній, когото познавамъ за чистъ чловѣкъ и работникъ, а ти го учернювашъ като доказвашъ фактично, чи ако той би билъ живъ щяло сичкото да излѣзе на яве, каквото и за Д. съ когото нещели сте да оставите работата тѣй за наанапредъ? тукъ падашъ въ отговорностъ, да омиешъ лицето на Покойніятъ съ истинната, когото мислихме че ни държеше кривото ни менута въ себѣси, комуто далъ бяхъ и упълномощіе отъ дето ма викаха, да каже всичко што знае, и отъ катоса завържъ, нѣма за много и почина, да мо е лѣка прѣстъ, защото, очевидно е вѣче тукъ, че не е ималъ скрито всебѣси нищо. така сжко трябва да исповядашъ и за Д. Споредъ писмототи както виждамъ, чи тисае раскаиовалъ, дето нисжму билъ уважявалъ работите, и не давалъсжму предница? [а] приносями пари, пжкъ азъ стоя по два три месеца на едно място, и ямъ готови пари? и казвашми, няма яма! таквисъ чясни мржсотій като говоришъ отъ себѣси, който нѣмашъ и право да питашъ защо това тѣй, или онова инакъ, отсвѣнъ ч-тъ к-тъ, на когото са е и писало какво има да са прави! а инакъ, ти чясно неправишъ друго нищо, отсвѣнъ интрига, която спира ходатъ на народната работа. Акоси расжрдинъ отъ оногова, чрѣзъ когото си искал даса разберешъ съ мене за Представите[л] какъ да стане отъ Ваша старжъ, разбериса съ него, който казва: че неси дошолъ нарочно до мене, а само да са повидишъ! па и на това не отказашъ! — При насъ когито разговаряхми съсъ Пратенникатъ, бѣше и други члѣнъ който чу че казахъ; азъ ще излѣза на моравата нѣка доди! отъ тамъ нататакъ незная за Прикаските Ви. пжкъ за Представителъ бѣхъ писалъ на ч-т Ви к-тъ да избержтъ, упълномощатъ, и да трѣгни по пжтятъ както бѣхъ писалъ. — Както Вамъ, и [на] другите ч. к-ти еднакво бѣхъ писалъ. да прекъсна сега: на сичките твой бжлвочи! така казвамъ, защото са беззаконно (не по уставатъ, когото азъ почитамъ за най свято, и заклѣлсамса да го изпълнявамъ точно). на всичките изложени твой въписмототи отъ край до край, събери документите, и да ги предадешъ въ Чястніятъ Ви Комитетъ, че отъ тамъ щеса зематъ и да сж принесжтъ на сждъ, че Власт-тж, ще разсжди, и дати даде Правото. аколи пжкъ по тія твой работи ч-тъ к-тъ Віе спрялъ отъ работатаси, та няма кой даги приеми, то нѣка бжджтъ готови въ Тебъ че катоса повикашъ, въ чяскътъ трябва да бждешъ готовъ.

Асланъ Дервишооглу Кжрджялж.

Отъ друга рѣка:

Бай Анастасе! Ти мя запозна съ Асланъ Дер. Кжрджялж, и до днесъ съмъ работилъ съ него. До днесъ не съмъ позналъ въ него никаквж грѣшкж. Чистъ е.

В. Т. А.

Слѣдва съ другъ почеркъ:

Подобно и азъ. М.

18.

№-ръ 21-й,

1872 Ав. 25 Българско.

Братия Чл. на Ц. К-тъ!

Приключените двѣ писма едно въ друго, едното садраното, безъ Датата съ малкото кѣсче Писмо, което ма обвинява, а другото е отговоратму. — Пращамъ Ви ги, сѣки члѣнъ посамичякъ да осжди тѣя Писма, кое [Писмо] има право, и като какво право! т. е. съобразно съ правилата на уставатъ! и като осжди сѣки члѣнъ, писменно дасапринесе на Председателятъ, послѣ и асъ кало осждѣ, ще го принесе писменно на Председателятъ, и даса реши сѣдѣтъ. — Която трябва даса извърши съ слѣдоущите още думи, за Д. Общій: като си додохъ Въ Българско, по уставатъ, трябаше да повикамъ сичките работници, на които бѣхъ далъ упълномощіа, да имъ прочита уставатъ, и като удобратъ, да положятъ клѣтва какво и занасредъ ще слѣдватъ по него, тогава да имдамъ ново упълномощіе съ новіятъ печать. Това потвърдихъ на сичките други, повикахъ и Д. Общій да донесе въ досегашните работи смѣтките си, и за какъвто го припоржя работата му, да земе упълномощіето си и давърви, а той неща дадоди ами да му провада тамъ упълномощіе, и да отиди за въ Македонія, което асъ немога да му дамъ затова, защото е беъ книженъ, а ще са срѣща съ хора които ще му задаватъ някой тѣжки запитванія, на които [като] не е способенъ да докаже, ще остане замѣлчанъ, и тогава какъ ще приематъ онія хора работа, като ще заключатъ нищо въ Димитра, и ще ричатъ: тоя който иди дани даде работа, сами непознава пѣтекитей. Какъ ще му дамъ упълномощіе, когато са непокорява каквото му са казва, ами сръща тайните пощи, че имъ зима безъ заповѣдтъ ми уставите, и другите нужни, които распратихъ по онія мѣста за дето бѣше отриденъ да ги обикаля. Какъ ще му дамъ упълномощіе, кату кого де срешши отъ работниците, и казва имъ: като ними праща упълномощіе, и асъ вѣче няма да вносамъ нему пари, и казалсамъ на чясните комитете, да му не вносятъ вѣче на ри, ами даги събиратъ въ касата си, чи азъ ще имъ кажа да ги дадатъ на единъ вѣренъ човѣкъ, чи съ мене наедно ще ги занесемъ въ Влашко на К-ва! сѣщото и Анастасъ казва въ Писмото си. Какъ ще му дамъ упълномощіе, когато отъ нѣговите безумій, и лудорій [Т. Правителс. недава по онія мѣста да премине вѣче страненъ.] И още отъ колкото е народната работа, надлъговая предхората, а вѣче и предъ съочясниците! какъ да го вѣрвамъ и да му дамъ упълномощіе, когато той няма вяра, и распечатвалъ е, веднѣжъ Комитетски писма, които му бѣхъ далъ да ги носи на Ч-те К-ти! това бѣше като още са носеше уставатъ на удобрене.

Сичкото това произлиза че неможе да уцени кату какъ трябва даса почита Народната работа, затова го и нападатъ множина (sic) отъ онія старни че неспособенъ билъ, та искатъ когато имъ испровождаме съ такава цѣль хора, да бждѣтъ по разбрани. Тѣя думи ги имамъ и писменни отъ някой Ч. К-ти, а детоса дохождаше усно да ми казватъ, са доста. При сичките тѣя, асъ несѣмму казалъ още нищо, а викамъ да доди и да са развиди тойліе кривъ, или трѣсатъ извинение които го нападатъ, трѣсатъ причини дани са вѣче въ работа! пѣкъ хората са здрави и по пѣрвите по онія стърни; повните и прѣставителятъ съ учелата какъ говореше за него. Сега цинете, и осждайте, асъ ще сѣдѣ най послѣ.

Той, както и Анастасъ, незнаятъ коиса Членове на Ц. К-тъ, А мислатъ чіе при К-ва, защото знаятъ чи събираниете е тамъ било. По думити на Анастаса, ако Димитръ съвоисти умъ го послуша и рагласи (sic) че асѣмъ лжецъ, и глѣдамъ да грабамъ пари яма, та да разгласи по ч. к-ти да сабератъ отъ нѣкой мѣста пари, и да Ви ги донесатъ, може и милионъ! разбира са отъ [мен] припоржѣ няма да иматъ, а Вія какъ ще ги приементе, и парите щеліймъ

земете! [щеліймса покажете чисте чл. на Ц. К. или съочясници само на тая работа]. Каква Важность ще дадете на работа, чыкамъ да вида. — Отъ тукъ ще земе пѣтъ, и за напредъ, ако биса случило подобно нѣщо: може и по голямо?... Отъ тукъ ще зематъ пѣтъ и членове на Ц. К-тъ, и за напредъ какъ ще можятъ да управляват. — По мене, какъ сѣдѣ ась тая работ, като получа отговоръ и сега отъ Димитра комуто писахъ че подир св. Богоро. ще отида даго намера готовъ въ смѣткитему, и за по ясно даса разбира за работите му, и тогава.

Питайте Д. Общій: парити колкоміе принелъ, намѣреллигіе, или на показаніятму печятъ са ги дали, на които пиша да дадатъ! на които пари май полвината ще излѣзатъ негови разноси? Но отсега ако ще върши работа! ще му опредѣла и разноските, споредъ както виждамъ.

А кажете и на Анастаса: да доди да му дамъ мястото си: да располага работите на сичките ч. к-ти, да управлява всѣкидневните имъ криви постѣпки, да посряща тайните пощи, да зема, и дава, писменните имъ отговори, да дава упълномощія на работниците споредъ способността на чловѣкатъ, да намира хора за тайна полиція, даги нарежда, и даса споразумява съ нея, и пр. и пр. съ една дума даму повѣра канцараріята (sic) си, да даржи дневникъ на тая работа, защото като глѣдамъ че сиката (sic) ни работа упира до пари, пѣкъ няма, та небихъ стоялъ на едно място ни менута! и денатъ и ношѣ, да миса се денъ, и въ кѣсо времѣ мога да намѣра парити безъ печятъ за тая работа. — Търса такъвъ, за да му повѣра горните, пѣкъ ась да падна по пешиятъ на парите. Баю! и на Васъ казвамъ: припоржчяйтеми такъвъ единъ, да даде кифилитеси, и да остане да върши но ще кажите: ти гого (sic) си далъ кифилъ! ето работата, която самъ я довелъ сами до тукъ, и сами искамъ да дамъ смѣтка, за доходите, и расходите, и сами показвамъ какъ трябва даса върши, за да неможе да пропадне парица, и да не смее даса лжи!... Това е мой кифилъ. А думите на горните са интриги, и съ чювали глупости.¹⁾

Ас. Дер. Кжджялж.

19.

№ 40-й.

1872 Сеп. 16-й Бъл.

Братовче!

Получихъ едно твое писмо безъ Дата което ма намира на едно село, отгоре на писмото, ми казва Господа! ась несжмъ Г-да! понадоло, за стоката и пр. ась за моята стока предъ 16, дена още, като тръгнахъ по ч-те к-те по работа оставихъ въ моратооглу 15½ л. тур. десетяхъ за К-ва, а петяхъ и половина за тебѣ. Като са научихъ че нибеле още испратени, днесъ испращамъ човѣкъ и народенъ работникъ! Комуто може да са повѣри и Лозинка, и сичко, тойе работникъ по онова окружіе, за дето бѣхъ упълномощилъ и Д. об. комуто Д. об. незаслужва низа царвүлятму, относително, за точните изпълненія въ устават, и да слуша на заповѣдите, коитомуса даватъ! Бай Д. чіе заслужелъ въ много нѣща за смъртъ, такае, но прощаватмуса на простогіятамү досега! ако да бѣше ученъ неможяхъ да потѣпча законатъ, и трябва да исплнх. Бай Д. нее предателъ, но неразбранъ — горделивъ, и говори за работи отъ себѣ, безъ дазнай каде водатъ, а устата му колкото го припоржчватъ, не излиза на хилядо едно, и колкотое позаслужилъ, хиляда пѣти да ние било, защото тойе причина та са родиха недовѣрія между някой въ съочясниците. — задавал имъ е думи да мислатъ различно, пѣкъ на мене казва, че тій така мислиле, и запитвалего? и то ма принуди поскоро да обикола онова окружіе, дето той ходи,

¹⁾ Това писмо носи и печата на комитета. — *Ред.*

безъ да показвамъ на ч-те к-те че той мие така говорилъ. Питяхъ иматли никакво съмненіе въ нѣщо на Ц-тъ К-тъ, споредъ думите на Д. об. който каза предъ сичките члѣнове на единъ чястенъ К-тъ, за което имъ искахъ писменно, и дадохами чи не! и въ други единъ ч-тенъ к-тъ говорилъ: въ това окружіе, така да сторимъ, инакъ да направимъ, и пр. па и за понататѣкъ биле! това е било въ Бочукооглу, а Председателат го питалъ: това извѣстнolie въ Ц-тъ К-тъ! а Бай Д. казалъ, че за сичко билъ разговаралъ, и то било повишегласіето на сичките ч-ни к-ти и за това да станило; въ сѣщото времѣ пиши и мене, че наредилося вѣче въ онова окружіе работите твърде добре, и за това не трябало да отивамъ вѣче по онія страни! пжкъ зеха дадохождаѣт писма отъ онія страни както виждате. Извѣнъ писаните казвалимиса устно, че говорилъ за пѣща, за които несмеяли да пишатъ, за да не би даимъ направи пакостъ. Въ това окружіе са състои отъ 15, ч. к-ти (села, единъ градъ и две паланки). Като излязохъ да разправа за горните баркотій, присѣдинихъ някой села въ едно, (поблизни,) дадох имъ редъ по който да са водатъ въ работата си сами, помѣжду селата, безъ да има нужда да имса праща отъ Ц-тъ К-тъ човѣкъ начесто, отъ което може да са улови работата, а чисае компромитирала, то е! и така земахъ вишегласіето отъ сичките ч. к-ти въ това окружіе за Окружній Центръ,¹⁾ както виждате въ писмото на тия два пресѣединени ч. к-ти, сѣщо и вградатъ, и пр. Пращамъ Ви и копіето какъ заповядамъ на ч. к-те, т. е. какво наставленіе имъ давамъ. — и на Окружніят Центръ, щото, извѣнъ това даса [не]върши, въ което пада и работникатъ, предъ моите очие за наказаніе. — така искамъ да направа по сичко Българско, и тогава щеса върши съ помалко разности, поскоро, посигорно, и безгрижа, чи ще пропадне нѣщо въ не[п]рия. ржце, каквито мѣрки и да зема, нашята работа неще може даса спре. Но тогава може, когато са привари даса непропощатъ глупости, каквото Бай Д-ти, като ето още какво: като видя че земахъ вѣче вишегласіето за Центръ въ онова Окружіе, и неще може да прави по негово, то той въ други единъ ч. к-тъ, казал имъ даса непресѣдиняватъ съ Окружніят Центръ, а незнамъ де! писарят имъ е Даскалатъ, той ми каза, че решили въ събераніето си да са управатъ направо въ Влашко до К—ва. товами казаха други отъ членовете че било съгласно съ Д. об. направено. Нее ли глупостъ отъ едно окружіе да дѣли едно село, и отъ тамъ да слушямъ думи, чи асѣжмъ билъ трыгналъ да си играя съ хората, и даги лжжя? това малколіе помия! това като така почувхъ, донесемиса и писменно, какво тій въ събераніетоси така одобрили, превикахъ и други да допитамъ за това, и даимъ покажя писмото, въ което има и единъ малакъ печатъ, тій като видяха писмото, казаха: това чи такаса е направило казани Даскалатъ да знаемъ, но нисжни викале Въсъбераніето, а пжкъ тожъ печатъ, още ніе ни показанъ да го познаваме! за което искаме да питаме и ній, кога са прави за нѣщо, събераніето само отъ 3—4 души ли само става, и тій каквото решятъ ли бива решено! тоя Даскалъ по напредъ го бѣхъ изокалъ за нечесното му повѣденіе, и сега отъ оня денъ отишолъ въ едно село, и рекалъ: Ц-тъ К-тъ е въ село, и заповѣда са да извадите днешніят Вашъ Даскалъ, та да земете еди койси? това ми каза представителятъ който дохожда въ събераніето въ Влашко, чи било казано предъ него, и предъ още единъ. на тоя Даскалъ далму Д. об. 5. л. тур. назаемъ, има ли Д. об. това право? ето така са вършатъ отъ неразбрани мозаки работи, а зрителите като глѣдатъ, проповядватъ работата за? да прекжсна, и да непжлнж книжята съ глупости, даса ни работи денъ, пжкъ десетъ дена даса расправа, и най послѣ даса ни нападаме единъ други, Вище и направете така: зберетеса, и прегледайте потыно работите, па дайте и гласъти въ едно място, като земете и оттукъ, отъ някой място и друго гласъ, отъ дето даса управлява сяко

¹⁾ Слѣдва дума „чрѣз“ и послѣ заличена. — *Ред.*

място, и секи работникъ Въ Българско! азъ на драго сърце давамъ упълномощието си назадъ и даса управлявамъ и асъ отъ онова мѣсто, но предварително трябва да ява на Народатъ така: че дотукъ бѣше моя работа, а отсега за напредъ Вишегласието намира други дѣловодители, слѣдователно, въ мое име няма да земата (sic) и да давате. но това даса извърши така, траба (sic) да зема и дамъ точна смѣтка въ досегашните си работи (особно коше и асъ дасиго скрія). На тогава щеса управлямъ по новата команда, съ сичките си сили, и най честно! за тѣми думи че ги изричамъ съ чисто сърце, кжлжж Виса въ Името Народно. така Ви казвамъ, че отъ едно място трябва даса сфири, а сичките други да играятъ, пжжж песента нѣ от предпочитени, кумутоса хареса нѣкаса хваща на Орото, безъ така да е, няма нищо! и по пусто става. това коетосае случило досега даса разправи, па вѣче данеслушате глуши, и да не припоржчвате хора, като очите Ви насички Васъ, равно неглѣдате. Бай Азисе! Ти по сърце, и по душкси чисто-народенъ, така сжмъ та припоржчвалъ на хора, които несата ценили до тамъ, но асъ вярвамъ очитеси, защото досега нисжжж излжгали! а ти Баю и сами виждашъ че досега съглѣданіе на уста, неси още позналъ нишо, и никого, попреглѣдайса въ писмата! това дасиго кажимъ въ очи нѣ срамота! така праватъ чистити хора. за това ако вишегласието рече да продължавамъ работатаси за напредъ, недейми припоржчи работникъ така като Д. об. а да кажишъ: мисла да бжде добръ! па споредъ думата която сжмъ далъ предъ членове на Ц-тъ К-тъ, нямамъ право нито да земамъ, нито да дамъ [извънъ Българско]¹⁾ безъ знаніето Председателево, както и другите като менъ членове съ сжщото упълномощіе извънъ Българско дето и даса намиратъ, няматъ право да зематъ и давата из-Българско безъ моето знаяніе! Слѣдователно, каквото имате дами казвате нѣщо ново, или за такива разправици да Ви пишатъ отъ нейде, сичко трябва да премине чрѣзъ К-ва, че той знае за нататакъ, и оттамъ трябва да миса ниши, и пакъ тамъ ще и отговарямъ. знай за напредъ. — отсвѣнъ поржчяніята Ви отъ менъ: дами купишъ, или тамъ така да направишъ и то Віе по Волята каквата досега, и Ви признаваме. защото Бай Д. ако плачеше предъ двайсятъ души и двайсетяхъ души ако ми пишиха, и асъ секиму ако расправяхъ, тогава тепкони и горко на Балгурят когото ній мелимъ. който нее чистъ, убивамго, на не разбраніят не давамму което вида чи нее за него, испитвамъ чювѣкатъ въ работа, и такаго пушамъ за понатакъ (sic)! поправо да кажа: ако Вій менъ несте познали койтоса тракалямъ десета година въ тая работа, то за другите сте съвсемъ излжгани. ако кажите че нямате довѣріе въ мене, то Ассжмъ готовъ да Ви докажа фактично. не само за менъ, но и за секиго който е влязалъ макаръ два дена съ мене въ работа. — това да стане трябва даса спре народната работа за нѣколко времѣ, и предъ когото ще давамъ смѣтка, трябва да бжде тамъ за нѣколко време до кжттоса развиди. аколи пжжж кажете че имате довѣріе, то асъ Ви пжжж казвамъ, че принесените Ви думи сж лжжи, и дърти интриги. Сждете умно, че отнаса чяка ушъ пусто и върло по голѣми работи! Д. Обшіе засега да муса кажи: иди свърши еди коеси, па като свърши, тогава дамуса кажи пжжж за друго, затова е Д. за друго не! а колкото за Бай Анастаса видяща? и другомиса донесе въ ушите, коетое изречено отъ единъ неговъ Пріятель? но не казвамъ до кжтто не разбира добре. Братія! отваришеси очите, и даса несрящатъ вѣче таквисъ маскаржлжци, защото дето нисае очистилъ Х.²⁾ Иванчу ефенъ и пр. и нямаме още пара даса поддържатъ работници колкото трябва, чи и времетоса простира безъ това, причината е на такивато празни писма, и интригански расправій! което мога да спрж, и да нисж до толкова, но както Ви казвамъ погоре: Вій които сте отъ толкова време въ работа съ мене, да-

¹⁾ Подъ реда написани.

²⁾ Чети Хаджи; съ титла е отгорѣ. — *Ред.*

валистемѣ и пари, припоръчяйтема на другите и докажетеимъ въ нящо досега намерелистемѣ шярлатанлъкъ, и не Благоразумно извършено нящо? има Въ Българско работникъ комутосамъ далъ упълномощіе да работи и той на друга стърнь, каквото на Д. той е още отъ 62-ро съ менъ въ работа, той най добре може да докаже за менъ, имамли безумни работи, лъжи, интриги, и привилегіи, както казватъ Бай Д. и Бай Анастасъ. Баювци пакъ да повтора: въ тая работа добръ треба даса отварятъ очите! и работа треба работа! не даса слупна секому. защото има хилиди работи даса вършатъ, а неможатъ по таквисъ неразборій даса вършатъ. — недавамъ никому нищо отъ работниците даговоратъ отъ себе за работи до кѣтто асъ нескѣмъ известенъ, защото на работа излазя друго, а предъ които е говорено става лъжа, и така хората имса иска даневярватъ вѣче на друго. — де какво е говорено, немога Ви написа защото книгитеса съ пари.

Бай Азисе! туку свършвахъ, пристигна и другото Ви писмо отъ 8, септ. въ което ми казвашъ: решихъ да убиятъ въ Оряово Т. Начева неправедно? затова трябало да привара, и да кажа да го неубиватъ? лъжяе! писмено за това още нескѣмъ ни зель, ни далъ, даса извърши, а кактомиса донесоха думи, акоса докаже чіе така, треба да умрѣтъ. понадолу казвашъ: такива души можатъ даса случатъ и у мене, и у тебе. натовати казвамъ: предъ нашите очие всичкое истинно коетоса изрече! занастъ няма шжгж, защото всичко речено на истина, изменяваса на шжгж. — въ народната работа няма шжгж, пазетесж Ви казвамъ? защото и моите шяги даги земате за работа. за Т. Начевъ, чюнкемъ казвашъ чи ще бжде отсега нататакъ чистъ, дай гаранція? — ако щешъ, и за Тома Младеновъ учителъ? тебѣ земамъ за гаранція, Я. В. не! днесъ ниша да ниму думатъ нищо, и ще бжде свободенъ. — прибързайте съ гаранціятаси.

Писмата три, получихъ безъ нищо. — двѣ твое, и едното чуждо.

Працам Ви три писма, отъ три частни Комитети, едното съ двата паячата е, отъ два К-та които сега присъединихъ, по неговото съдръжаніе е, отъ сичките Ч. К-ти въ онова окружіе дето беше упълномощенъ Д. об. да работи. акоми не вярвате надумите, и дадоди работата даса приглѣда потько, тогава ше Ви дамъ сичките подадени писма отъ Ч. К-ти. — Приглѣдайте писмата добре, каквото да разберете сичко, и даса неглѣда пресъ кърпѣхъ вѣче. па, тия писма Отъ Чясните Комитети катоги разглѣдате, дамиги испроводите назадъ, защото вода дневникъ на сичките боклуци, и добри работи. — отъ коготоса извършаватъ.

Щомъ прочитешъ Бай Азисе писмото, и тосъ чась даго проводишъ на К—ва, съ сичкити други писма.

Вашъ по сърце Чистъ! *Ас. Дер. Кжрджжж.*

Бае К—въ! дайте даса разглѣдатъ сичките ми писма, и топанъ отговоръ желая (съ една дума), защото друго яче асъ несмея даса бъркамъ въ работа. Твой Побратимъ Драгойчу.¹⁾

20.

За Г-нъ К-ва.

Въ Букурещъ.

Бае!

Работата още няма кой да я поеме, тасжмъ принуденъ още сами даса излагамъ въ опасността да тичамъ на горе на долу. Пжкъ турцити няма село ни по кжратъ ханицата, да ниса распратили да търсатъ. Пишатми Писма отъ

¹⁾ И това писмо носи печата на Комитета. Отъ страна е написана съ чужда ръка тази бѣлѣжка: Отговоръ 22 7/пріа 872. — *Ред.*

вредъ даса не излагаме въ опасността, а не мога да глѣдамъ на страховитини работници, които от страхъ за сиратъ сичко, и работата да стои на едно място. Завчяра като имаше една топордія въ единъ градъ, въ който бѣхъ и азъ, предирванія, бастисванія нинадейно по къщи, а азъ дето бѣхъ въ къщѣтъ днесъ излязохъ изъ къщи, на другиятъ день бастисаха, отъ видило, до видило по улицити Турци вардатъ за странни хора. При таковато нящо втоя градъ исплашватся сички, отъ тоя гратъ е и Грую, който ми пиши защо бяхъ излязалъ въече оттамъ, и отишолъ бѣхъ подруги страни. Пишими да ни дохождамъ скоро като преовѣличява предирваніята на Тур. ушъ че биле тръсиле и у тяхъ и пр. та нямало място де да слеза. иоще казалъ дето бѣхъ оставилъ припасъ, тевтери и пр. даса хвърлатъ въ заодатъ! видишли работа отъ страхопѣзлювици! Затова още несамъ повѣрилъ, работата си другѣму защото ако е в едно, въ другого няма. (ако е решителенъ, то-той ще беде (sic) неразсѣдителенъ, аколие разсѣдителенъ то страхѣтмугу непуца да прикрачи понататакъ, още и встрахливъ случай развалятся готовите работи). а работите Писма дето дохождатъ ката день' трябва даса расправятъ, пѣкъ като ма няма стоятъ на едно място задълго време до кѣтоса завърнѣ, а и то нѣе работа. — Имаме чесни хора, но като нибиле отъ одавна въ тасъ работа даса упознайтъ съ нея, щото да могатъ да сѣдѣтъ, пакъ нищо, и по зло. — Водителите на тая работа трябва да са упознали до тънко човѣците, като койе К-въ, Ц-въ, Петко, Стоянтъ, и пр. въ какво са добри, а въ какво не! де стоятъ тѣхните слабости, щото даимса недава да паднатъ втихъ, и даса не увреждатъ! даса осѣждатъ единиятъ и другиятъ безъ даса повредатъ въ работата и пр. На такива хора дай работа, които са разсѣдителни, постоянни безстрашливи и великодушни. — безъ тѣя едно да липцува на водачатъ на тая св. работа, то той ще я улайнени както идае. — [Още и по времето да нарѣжда и работите] длѣжностмие да кажа, защото можя да умрѣ. Глѣдайте.

Твой Трончу. (Ас. Дер. Кърд.)

1872. Сеп. 16, Бъл.

П. П. току испращахъ пратеникъ за влашко и получихъ писмото ти отъ 19 Ав.

Сжикій.

21.

Баио!

Приносящиятъ е, ушѣлномощенъ до Данаила да му говоре нѣщо за Васъ а Д. като по близо до Васъ, е, и безопасно. — Приказаніята нему за Васъ, ще Виги събщи, и Вія по скоро ще ми отговорите ако е възможно! та да Ви испрата човѣкъ, който разбира добръ по языкатъ, да чете и да пиши.

докато бѣхъ Тамъ, отъ Т. Маг. Писахъ двѣ писма за Одесса, едно за Филипа, другото за единъ ученикъ, Илия Лукановъ. Писмата бяха отворени, и чрѣзъ Васъ, въ Вашите писма притворени, и пишяхъ Ви да имъ дадете по единъ уставъ, за това никакъ неznamъ какво стана, а тукъ намѣрихъ писмо отъ Илія Лукановъ, отъ 24 юнія, въ което казва: до сега отъ Васъ, никакво писмо нямамъ. Испрателили сте ги, получилили са, и какъвимъ е отговоратъ, явете ми.

Сжикій.

22.

Баювци!

Писмото Анастасово като го разглѣдате, и отговоратму, да го испроводите до Брата му Данаилъ Хр. Поповъ въ Т. Маг. Който ще ми ги испрати, пѣкъ азъ тогава ще ги испровода на Ч-т имъ К-тъ, да ги приглѣдатъ, и да го викатъ да му го дадатъ, на сжикія.

Сжикій.

23.

Братленце Пановъ!

Дрехитиси получихъ и принесохаса. Портретити ми ги испратете чръзъ Д. Хр. Попов.

Бай Каравеловъ! Научихса чи Братви дошолъ изъ Росія и щялъ даси доди въ отечеството си. Поздравете го, чи ако имаме честъ да са срешнемъ изъ Българско, желя даса запознаемъ.¹⁾

Адреси за мене.

Г-нъ Д. Хр. Поповъ за Драгомирчу²⁾ въ Т. Магорел.

Друга г-ну Христю Ивановъ книговедецъ въ *Турново*. Така: Приятелю! Споредъ надписатъ [на притвореното] мола Ви дайтего на пощата. Името ми ще бжде: Драгню Костовъ въ Къзжнлжъ.³⁾

¹⁾ Тия двѣ бължки сж писани отъ двѣтѣ страни на едно листенце.

²⁾ Отъ начало писано В. Л-скій, по-послѣ заличено и писано отгорѣ Драгомирчу.

³⁾ Последнитѣ три (21., 22. и 23.) бължчици не носятъ никаква дата. — *Ред.*